

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ

Trh práce v České a Slovenské republice
The Labour Market in the Czech and Slovak Republic

Student:	Zuzana Štramberská
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Natálie Uhrová, Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra národohospodářská

Zadání bakalářské práce

Student: **Zuzana Štramberská**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R027 Národní hospodářství
Téma: Trh práce v České a Slovenské republice
The Labour Market in the Czech and Slovak Republic

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teorie trhu práce
 3. Charakteristika trhu práce České a Slovenské republiky
 4. Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BROŽOVÁ, Dagmar. *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-80-245-1880-0.
MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-864-2908-3.
ŠIMEK, Milan. *Ekonomie trhu práce A*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2007. ISBN 978-80-248-1416-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

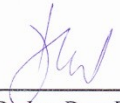
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Natalie Uhrová, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 07.05.2015

doc. Ing. Zuzana Kučerová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.“ Přílohy č. 1 - 4. dané mi k dispozici,
jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 4.5.2015

Zuzana Štramberská
Zuzana Štramberská

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Natálii Uhrové Ph.D., za náměty a postřehy pro řešení zvoleného zadání a za trpělivost při řešení mých dotazů.

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Teorie trhu práce	6
2.1	Teoretická východiska trhu práce	6
2.2	Typologie trhu práce	8
2.3	Nezaměstnanost	9
2.4	Druhy nezaměstnanosti	12
2.5	Další druhy nezaměstnanosti	14
2.6	Politika zaměstnanosti	16
3.	Charakteristika trhu práce České a slovenské republiky	17
3. 1	Trh práce České republiky	17
3. 1. 1	Aktivní politika zaměstnanosti	17
3. 1. 2	Pasivní politika zaměstnanosti	19
3. 1. 3	Minimální mzda	20
3. 1. 4	Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce	20
3. 2	Trh práce Slovenské republiky	25
3. 2. 1	Aktivní politika zaměstnanosti	26
3. 2. 2	Pasivní politika zaměstnanosti	31
3. 2. 3	Minimální mzda	32
3. 2. 4	Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce	32
4.	Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce	36
4. 1	Srovnání jednotlivých ukazatelů	36
4. 1. 1	Míra nezaměstnanosti	37
4. 1. 2	Minimální mzda	38
4. 1. 3	Průměrné mzdy v paritě kupní síly	39
4. 1. 4	Reálný růst průměrných mezd v paritě kupní síly	40
4. 1. 5	Počet zaměstnaných osob	41

4. 1. 6 Celková míra zaměstnanosti a míra zaměstnanosti v členění dle pohlaví	42
4. 1. 7 Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	43
4. 1. 8 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví	46
4. 1. 9 Míra nezaměstnanosti podle věku (do 25 let, nad 25 let – 75 let)	46
4. 1. 10 Počet zaměstnaných osob dle odvětví	46
4. 1. 11 Opatření politiky zaměstnanosti	48
4. 1. 12 Veřejné výdaje na politiku trhu práce.....	50
4. 2 Srovnání politik trhu práce	51
4. 3 Návrhy a doporučení.....	51
5. Závěr	53
Seznam použité literatury a zdrojů.....	55
Seznam zkratk	63
Seznam tabulek a grafů	64
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. ÚVOD

Problematicku trhu práce je nucen řešit každý stát individuálně. Negativní jevy ovlivňující trh práce jsou dlouhodobého charakteru a jejich řešení není jednoduché. Hlavní představitelé hospodářské politiky se stále snaží nalézt řešení těchto problémů. Jedná se zejména o snížení jednotlivých druhů nezaměstnanosti či odstranění diskriminace na trhu práce.

Téma „Trh práce v České a Slovenské republice“ bylo zvoleno z toho důvodu, že je dnes velmi aktuální a diskutované, kromě toho se dotýká každého z nás.

Cílem bakalářské práce je porovnat situaci na trhu práce v České a Slovenské republice a na základě poznatků plynoucích z komparační části práce navrhnout opatření pro zlepšení této situace v obou porovnávaných zemích.

Metoda, jež bude použita, ke zpracování bakalářské práce nese název komparace. Pomocí této metody budou srovnány ukazatele na trhu práce v České a Slovenské republice. Data budou čerpána zejména z mezinárodních zdrojů, které jsou porovnatelné. Bude čerpáno například z databází Eurostatu, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Dále databáze Českého statistického úřadu, Slovenského statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstva práce a sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky.

Celá práce bude organizovaná do tří základních kapitol. První kapitola bude zaměřena na teoretická východiska trhu práce. Zde bude popsána teorie trhu práce, typologie trhu práce, nezaměstnanost, druhy nezaměstnanosti a také politika zaměstnanosti. Druhá kapitola bude rozdělena na dvě podkapitoly a to na Trh práce v České republice a na Trh práce ve Slovenské republice. V obou případech bude popsána aktivní a pasivní politika zaměstnanosti, minimální mzda a základní ukazatele na trhu práce. Třetí a zároveň poslední část bude věnována komparaci těchto dvou zemí. Srovnání bude provedeno pomocí ekonomických ukazatelů trhu práce České a Slovenské republiky. Dále budou nastíněny doporučení pro tvůrce hospodářské politiky.

2. TEORIE TRHU PRÁCE

Ve druhé kapitole bude popsána teorie, která se zabývá trhem práce. Podrobněji bude zaměřena na nezaměstnanost, její typy a příčiny. Dále bude orientována na politiku zaměstnanosti.

Dle Brožové (2006) je trh práce trhem jako každý jiný, a přesto je výjimečný. Schopnost pracovat je silně vázaná na člověka. Lidé jsou jedineční, mají různé schopnosti, nadání, talent a také jiné pracovní a životní zkušenosti nebo jiné představy a požadavky na práci, kterou chtějí vykonávat.

Trh práce je místem, kde se setkávají zaměstnanci a zaměstnavatelé, dohodnou se na smlouvě o mzdě, pracovní době. (Šimek 2007).

Dle Václavíkové a kol. (2009) je trh práce také místem, kde lidé pomocí prodeje vlastní pracovní síly získávají finanční prostředky, které jsou potřebné pro život.

2.1 Teoretická východiska trhu práce

Existuje několik teoretických východisek jednotlivých ekonomických přístupů. Mezi ně patří liberální, marxistický, keynesiánský a monetaristický přístup.

Liberální přístup

Liberálové popisují trh práce jako systém, kde působí spontánní řád, a díky tomu je trh samoregulovatelný. Trh práce tedy funguje nezávisle na vůli či rozhodování lidí. Pracovní síla je pojímána jako druh zboží. Liberálové vymezují nezaměstnanost jako krátkodobou nerovnováhu. Dle tohoto přístupu sociální dávky oslabují motiv k hledání práce a ochotu pracovat. Nepružnost nabídky práce je způsobována špatnou informovaností o volných pracovních místech nebo negativním postojem lidí k mobilitě na trhu práce. Z těchto důvodů je zde na nezaměstnanost pohlíženo jako na neochotu lidí pracovat za určených podmínek, které jsou nabízeny zaměstnavateli a v tomto případě je označována jako nezaměstnanost dobrovolná. Proto záleží na schopnosti nezaměstnaných lidí akceptovat tyto pracovní podmínky, které jsou na trhu práce nabízeny. Východisko hledají v efektivní inflační politice a omezení vlivu sociálního státu, který směřuje k vyššímu daňovému zatížení (Václavíková a kol., 2009).

Marxistický přístup

Václavíková (2009) říká, že Marxův vztah k nezaměstnanosti a fungování trhu práce vychází ze silné kritiky klasické ekonomie a zásad kapitalistické tržní ekonomiky. I v tomto přístupu je na pracovní sílu pohlíženo jako na určitý druh zboží.

Dle Šimka (2007, str. 29) je „*nezaměstnanost spjata s kapitalismem, který je díky krizím neschopný čelit nezaměstnanosti. Tržní ekonomika je chápána jako nestabilní v důsledku tržních rozporů.*“

Marxistická nezaměstnanost hovoří o nezaměstnanosti nedobrovolné, protože se jedná o důsledek nahrazování lidské práci stroji (Václavíková a kol., 2009).

Keynesiánský přístup

Hlavním představitelem nové ekonomické koncepce byl John Maynard Keynes, který se zapsal do historie jako zakladatel nové makroekonomie. Neoklasická ekonomie se koncentrovala na ekonomiku s plnou zaměstnaností, realita ovšem neodpovídala tomuto stavu. Důsledkem vysoké nezaměstnanosti byla dle Keynese nedostatečně efektivní poptávka spojená s nízkým sklonem k investicím. Východisko objevoval ve veřejných výdajích, ve kterých je možné podporovat celkovou poptávku po produkci a tím také poptávku po pracovní síle (Václavíková a kol., 2009).

Právě po vydání Keynesovy Obecné teorie zaměstnanosti, úroku a peněz z roku 1936, se teorie ekonomie rozšířila o pojetí takzvané nedobrovolné nezaměstnanosti (Buchtová, 2002).

Nedobrovolná nezaměstnanost je způsobována neochotou lidí pracovat za nepříznivých mzdových podmínek. Důvodem byl především pokrok v technologiích, které vytlačují lidskou práci a chronicky nedostatečná efektivní poptávka, která se nazývá jako nezaměstnanost keynesiánská. Absurdní iracionalita je stav, ve kterém dochází k masové nezaměstnanosti a současně nejsou plně využity výrobní kapacity (Václavíková a kol., 2009).

Monetaristický přístup

Milton Friedman byl nejpopulárnějším představitelem monetarismu a byl také kritikem keynesiánského přístupu. Kritizoval hlavně státní zásahy do tržních mechanismů, které nazýval jako chybné i podceňované úlohy peněz a rizika růstu inflačních tlaků. Milton Friedman se shodoval s liberálním přístupem ohledně nezaměstnanosti. Dle monetaristů může být pouze nezaměstnanost dobrovolná. Hlavním problém je, pokud lidé

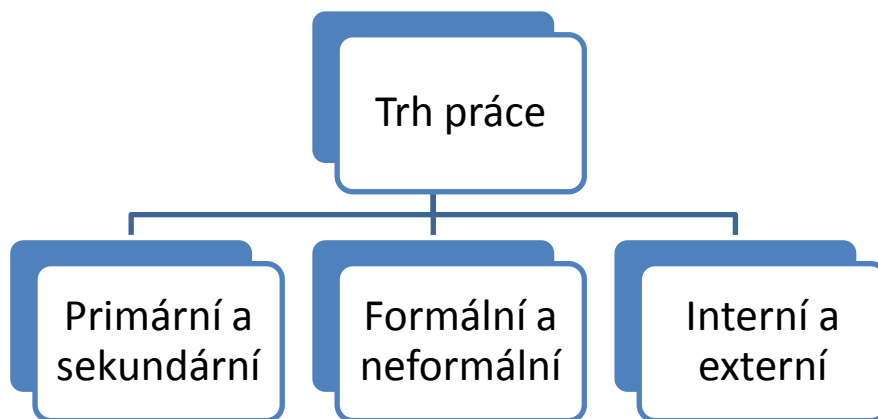
upřednostňují volný čas před prací. Řešení nezaměstnanosti vidí v odstranění nedokonalostí trhu a zlepšení informovanosti na straně nabídky a poptávky po práci. Zásadní se stal Friedmanův pojem – přirozená míra nezaměstnanosti, kterou vymezuje jako nezaměstnanost, která nevede k akceleraci inflace (Václavíková a kol., 2009).

Friedman dále poukazuje na fakt, že krátkodobě lze pozorovat zaměnitelnost mezi inflací a nezaměstnaností, což je důsledkem peněžní iluze. Je to stav, kdy ekonomické subjekty nejsou v tak krátkém období schopny rozpoznat rozdíl mezi nominálními a reálnými mzdami¹ a cenami. V případě, že centrální banka zvýší nabídku peněz a nastane růst nominálních mezd, je vzestup vnímán jako růst reálných mezd. Výsledkem tohoto stavu je růst nabízeného množství práce a při vyšší mzdě jsou logicky lidé ochotni pracovat (Buchtová a kolektiv, 2002).

2.2 Typologie trhu práce

Rozdělení typologie trhu práce je pro lepší znázornění popsána v grafu 2. 1.

Graf 2. 1 Typologie trhu práce

Zdroj: Václavíková a kol., (2009), vlastní zpracování

Členění trhu na primární a sekundární má původ z duální teorie trhu práce. Primární pracovní trh je trh, který má lepší pracovní příležitosti a nabízí relativní pracovní jistotu, lepší pracovní i mzdové podmínky. Sekundární trh práce je naopak trh, kde se seskupují

¹ Reálná mzda - mzda, která je měřena pomocí množství výrobků a služeb, které lze za ni koupit. Nominální mzda - mzda, která je vyjádřena v penězích. Reálná mzda závisí na výši nominální mzdy a cenách statků (Jurečka a kolektiv, 2010).

pracovní místa s nižší sociální prestiží a také nižším mzdovým ohodnocením. Nachází se zde vyšší fluktuace pracovníků. Lidé na tomto trhu se mnohem častěji setkávají s rizikem kratší či delší nezaměstnanosti a mají malou šanci jak si zvýšit svou kvalifikaci nebo přejít na trh primární. Patří zde nejčastěji mladí a nekvalifikovaní, příslušníci etnických menšin, zdravotně postižení, nebo v předdůchodovém věk (Václavíková a kol., 2009).

Dalším trhem práce je trh formální a neformální. Formální trh neboli trh oficiálních pracovních příležitostí. Pracovní místa, která se zde nacházejí, jsou kontrolována a regulována státními institucemi. Opačným případem je trh neformální, který není pod kontrolou státu. O tomto stavu hovoříme jako stínové ekonomice (Václavíková a kol., 2009).

Externí trh je trh otevřený, jednotlivé firmy si mohou konkurovat. Interní trh je vnitřní trh konkrétní firmy (Václavíková a kol., 2009).

2.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je komplexním problémem (Jurečka a kolektiv, 2010). Patří k jevům, kterým je v naší společnosti věnována velká publicita. Jedním z důkazů je také fakt, že již od třicátých let 20. století je nezaměstnanost jedním z hlavních témat, na které je zaměřena hospodářská politika (Buchtová, 2002).

Jedním z klíčových problémů, na makroekonomické úrovni, jenž ekonomická teorie rozebírá, je právě nezaměstnanost a její spojitost s jinými oblastmi (například k inflaci, hospodářskému růstu apod.) (Šimek, 2005).

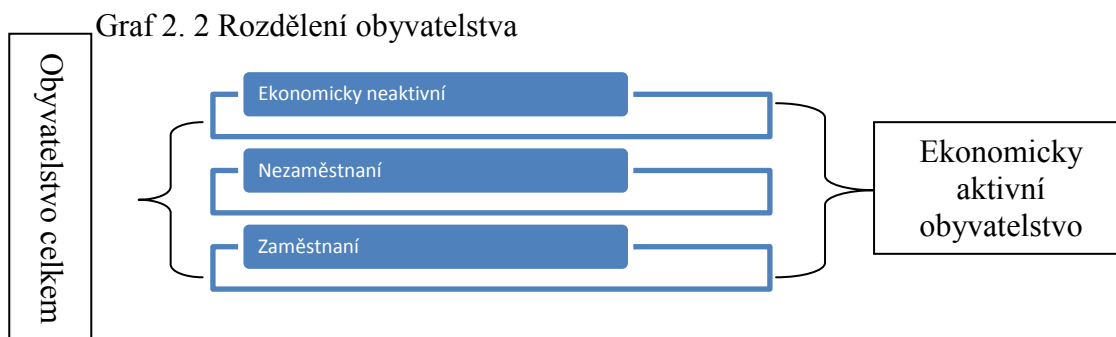
Co to vlastně nezaměstnanost je? Nerealizovaná či neuspokojená nabídka práce na trhu práce. Nezaměstnaná pracovní síla je část ekonomicky aktivního obyvatelstva. Toto obyvatelstvo není přiměřeným způsobem (časově, kvalifikačně) zužitkováno (Šimek, 2004).

Nezaměstnanost je bezpochyby vážný společenský a ekonomický jev. Na jedné straně, je vnímána jako přirozený jev, který je součástí každého pracovního trhu a relativně dobře fungujících procesů na trhu práce ať už v národním či nadnárodním kontextu. Na druhou stranu, je nezaměstnanost vnímána jako jev, který způsobuje špatný dopad na společnost, jednotlivce a rodiny s dětmi. To je ovlivněno různými faktory - globalizací, strukturou obyvatelstva, hospodářskou krizí, nestabilitou na politické scéně. Největší

hrozbou pro stát a také vládu je dlouhodobá nezaměstnanost, která postupně vede k prohlubování problémů v rámci společnosti. Tyto problémy zatěžují také státní rozpočet (Kuchař a Vaska, 2013).

2. 3. 1 Klasifikace obyvatelstva

Do výpočtu míry nezaměstnanosti zahrnujeme ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo obsahuje obyvatelstvo, které se nachází v produktivním věku, tedy osoby ve věku od ukončení povinné školní docházky do odchodu do důchodu. Tyto osoby v produktivním věku můžeme dále rozdělit na zaměstnané a nezaměstnané. Zaměstnané osoby jsou zaměstnány na plný úvazek nebo na částečný úvazek. Nezaměstnaní jsou logicky osoby bez zaměstnání, ale chtějí pracovat a aktivně si práci hledají. Aktivně hledat zaměstnání v našich podmínkách znamená, že tyto lidé jsou evidováni jako nezaměstnaní na úřadu práce a pravidelně (většinou dvakrát za měsíc) navštěvují úřad práce a jsou schopni na nabízené uvolněné pracovní místo nastoupit v co nejkratší době. Tyto dvě skupiny obyvatelstva (zaměstnaní a nezaměstnaní) společně tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo (pracovní sílu). Zůstává nám tedy skupina obyvatelstva v produktivním věku, která nemá zaměstnání a ani ho z různých důvodů nehledá. Tuto skupinu obyvatelstva nazýváme ekonomicky neaktivní. Řadíme zde zvláště studenty (v denním studiu, kteří se připravují na své budoucí povolání), lidi v domácnostech (pečují o malé děti, handicapované členy rodiny), zdravotně postižené (nemohou z důvodu nemoci pracovat). V neposlední řadě také osoby, které ztratily po dlouhodobé snaze o získání zaměstnání naději na nalezení nového pracovního místa, nebo si zvolily život bez práce (Jurečka a kolektiv, 2004). Přehlednější rozdělení obyvatelstva je zobrazeno v grafu 2. 2.

Zdroj: Václavíková a kol., (2009), vlastní zpracování

Měření nezaměstnanosti

Podle předchozího rozdělení obyvatelstva do skupin můžeme sestavit několik ukazatelů, které znázorňují vývoj na trhu práce. Nejvíce užívaným ukazatelem je míra nezaměstnanosti. Míru nezaměstnanosti vypočítáme jako podíl počtu nezaměstnaných k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Hodnota, která nám vyjde, je vyjádřena v procentech (Jurečka a kolektiv, 2004).

$$u = \frac{N}{EA} \cdot 100 = \frac{N}{Z + N} \cdot 100 = \%$$

u= míra nezaměstnanosti (rate of unemployment)

N= nezaměstnané obyvatelstvo

Z= zaměstnané obyvatelstvo

EA= ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V České republice užíváme dva ukazatele míry nezaměstnanosti. Prvním z nich je nově užívaný podíl nezaměstnaných osob. Vychází z dat Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). MPSV zjišťuje nezaměstnanost z podkladů statistik úřadů práce. Tento ukazatel vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Podíl nezaměstnaných osob nahradil původní ukazatel s názvem Registrovaná míra nezaměstnanosti. Vyjadřoval všechny dosažitelné uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. Ještě v říjnu 2012 byly údaje zveřejňovány jak podle staré tak podle nové metodiky. Počínaje lednem 2013 se zveřejňují údaje pouze nové metodiky, tedy podíl nezaměstnaných osob (MPSV, 2015a).

Druhý ukazatel nese název Obecná míra nezaměstnanosti. Vychází z podkladů Českého statistického úřadu (ČSÚ). ČSÚ zjišťuje nezaměstnanost na základě Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), (ČSÚ, 2015b). Český statistický úřad říká, že „VŠPS se provádí kontinuálně v náhodně vybraném vzorku domácností a je zaměřené na zjišťování ekonomického postavení obyvatelstva na území celé republiky. Rozsah šetření a ukazatele zaměstnanosti a nezaměstnanosti plně odpovídají definicím Mezinárodní organizace práce (ILO) a metodickým doporučením Eurostatu. Výsledky VŠPS jsou publikovány podle bydliště respondentů.“

2.4 Druhy nezaměstnanosti

Existují čtyři druhy (typy) nezaměstnanosti – frikční, sezonní, strukturální a cyklická.

Frikční nezaměstnanosti je někdy nazývána také jako „normální nezaměstnanost“ nebo flukтуаční. Pohybuje se mezi 1 - 2 %. Vzniká, pokud se zaměstnaná osoba vzdá svého zaměstnání, protože si hledá jiné pracovní místo. Nezáleží na tom, zda se svého pracovního místa vzdala, protože si hledá nové pracovní uplatnění s vyšší mzdou, pracovními podmínkami, kolektivem nebo chce předejít přepokládanému propuštění (Dvořáková a kol., 2012).

Šimek říká, (2004, str. 54) „*Pro definici a diagnózu tohoto typu nezaměstnanosti je rozhodující, že její trvání je determinováno při existujících zákonných možnostech fluktuace časem, který je potřebný na vyhledání nového pracovního místa, změnu pracovního místa.*“

V případě, že člověk změní dobrovolně práci, znamená to, že na trhu práce existují poměrně dobré podmínky pro vyhledání nového zaměstnání. Doba frikční nezaměstnanosti se pohybuje kolem 6 - 12 týdnů, jedná se tedy o krátkodobou nezaměstnanost. Podíl tohoto druhu nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti klesá s poklesem celkové úrovně nezaměstnanosti. Frikční nezaměstnanost je nezbytnou podmínkou pro optimální alokaci pracovních sil, neboť vzniká důsledkem neustálého pohybu mezi oblastmi, pracovními místy ale také fázemi životního cyklu (Šimek, 2004).

Sezonní nezaměstnanost vzniká, pokud je nabídka práce vyšší, než je poptávka v uvedené struktuře, nebo pokud nejsou osoby, které nové pracovní místo hledají, dostatečně mobilní na to, aby si na jiných trzích práce našly své uplatnění (Šimek, 2004).

Je způsobena vlivem střídání ročních období a s tím spojené výkyvy ve spotřebě určitého druhu zboží a služeb. Typickým příkladem sezonní poptávky po určitém druhu zboží a služeb je například sortiment s vánoční, velikonoční tematikou nebo zboží a služby určené pro letní či zimní období (Václavíková a kol., 2009).

Vyznačuje se krátkou dobou trvání. Nalezneme ji hlavně v odvětvích, kde je výroba závislá na počasí (například ve stavebnictví, zemědělství, lesnictví, rybolovu, cestovním ruchu) nebo také v navazujících zpracovatelských odvětvích jedná se například o cukrovarnický nebo konzervářský průmysl (Dvořáková a kol., 2012).

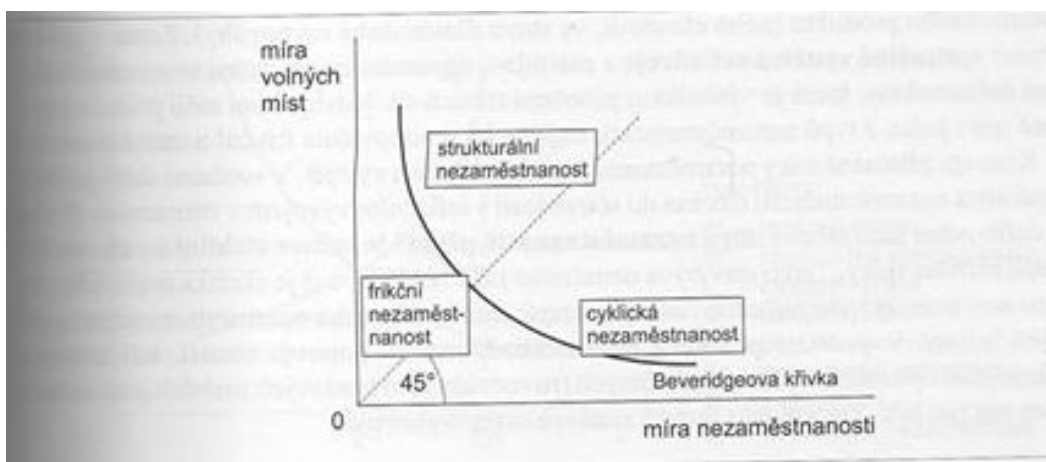
Strukturální nezaměstnanosti je nezaměstnanost s délkou trvání do jednoho roku. Nejčastějšími důsledky jsou strukturální změny v ekonomice. V odvětvích, v nichž probíhá rozkvět a expanze, poptávka po práci roste. Naopak v odvětvích, která jsou v útlumu či úpadku, poptávka klesá. Strukturální nezaměstnanost má dvě významné úrovně. První z nich nazýváme úroveň kvalifikační. Podstatou je získání nové kvalifikace, což vede k přechodu pracovníků z útlumových do expandujících odvětví. Tito pracovníci mají logicky větší šanci uplatnit se na trhu práce. Nezaměstnanost postihuje převážně osoby s nižší kvalifikací, pro něž je obtížnější přizpůsobit se změnám. Druhá je úroveň regionální. Nové provozy rostoucích odvětví bývají málokdy umístěny do oblastí, kde jsou uvolňováni pracovníci z útlumových odvětví. Je zde kladen velký důraz na mobilitu práce. Důležitou roli hraje mzdové ohodnocení. V případě, že mzdová sazba v útlumových odvětvích neklesá, například pod náporům odborů, jež to nechtějí připustit, nemají pracovníci těchto odvětví dostatečnou motivaci k prohloubení své kvalifikace a nevidí důvod proč své pracovní místo měnit (Brožová, 2012).

Dalším typem je nezaměstnanost cyklická neboli konjunkturální, související s hospodářskými cykly (efektivní poptávkou, produkcí) v makroekonomickém rozměru (Dvořáková a kol., 2012).

V případě, že se ekonomika nachází ve fázi recese, agregátní poptávka klesá a vyrobený produkt se postupně dostává pod úroveň potencionálního produktu. Firmy jsou nuceny propouštět a nezaměstnanost tak postihne téměř všechna odvětví. Proto pracovníci propuštění v jednom odvětví nenaleznou práci ani jinde. Délka trvání této nezaměstnanosti je proměnlivá, bývá ovlivňována délkou trvání konkrétního ekonomického cyklu, zpravidla se však pohybuje průměrně od jednoho roku do dvou let. Tato nezaměstnanost postihuje celou ekonomiku plošně, tedy všechny sektory národního hospodářství (Brožová, 2012).

Jednotlivé druhy nezaměstnanosti můžeme identifikovat pomocí Beveridgeovy křivky. V následujícím grafu 2. 3 je znázorněno, kde se v grafu nachází strukturální, frikční a cyklická nezaměstnanost. Frikční nezaměstnanost se nalézá ve středu Beveridgeovy křivky, na jejím počátku. Strukturální nezaměstnanost leží na ose 45°, ale již je více vzdálená od nuly. A cyklická nezaměstnanost se nachází v bodech, které leží v dolní polovině Beveridgeovy křivky, leží ale dále od počátku (Jurečka a kolektiv, 2010).

Graf 2. 3 Typy nezaměstnanosti a Beveridgeova křivka

Zdroj: převzato z Makroekonomie, Jurečka a kolektiv (2010, str. 141)

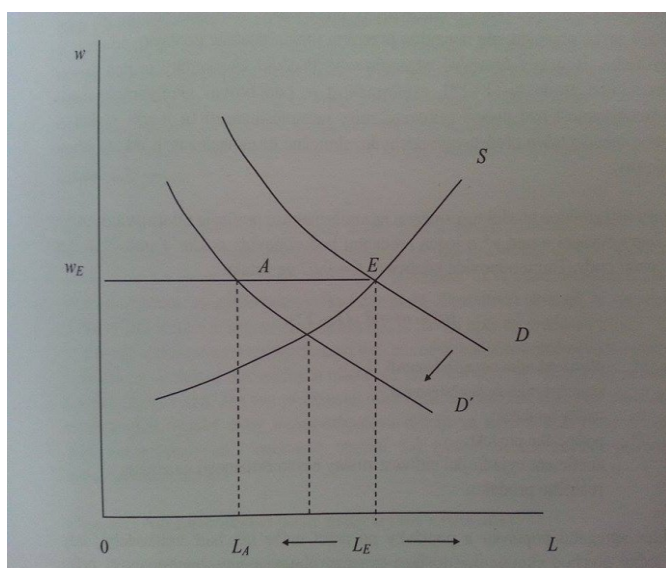
2.5 Další druhy nezaměstnanosti

Kromě výše popsaných druhů nezaměstnanosti existují také další jako například dobrovolná, nedobrovolná, skrytá, dlouhodobá, krátkodobá a podzaměstnanost.

Dalším typem nezaměstnanosti je nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná. Toto rozdělení nezaměstnanosti vychází z diferenciací příčin, jež vedou ke ztrátě zaměstnání. Mzdová úroveň na trhu práce silně působí na rozsah poptávky a nabídky práce. Dobrovolně nezaměstnaní jsou ti, kteří za určitých platových podmínek nejsou ochotni pracovat a ve skutečnosti hledají práci s vyšším mzdovým ohodnocením, než jim zaměstnavatelé nabízí. Naopak nedobrovolně nezaměstnaní jsou ochotni pracovat, ale při mzdě, která je vyšší než rovnovážná práci ne vždy najdou (Václavíková, 2009).

V následujícím grafu 2. 4 jsou popsány křivky nedobrovolné a dobrovolné nezaměstnanosti.

Graf 2. 4 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

Popis grafu:

$0L_A$ - výše nezaměstnanost

$L_A L_E$ - nedobrovolná
nezaměstnanost

za L_E dobrovolná nezaměstnanost

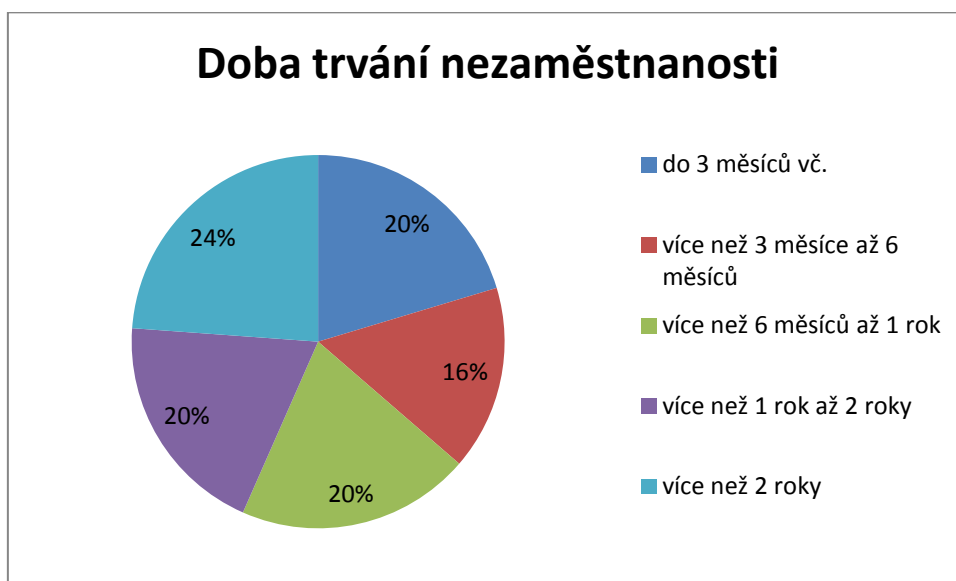
Zdroj: převzato z Kapitoly z ekonomie trhů práce, Brožová (2012, str. 235)

Poměrně méně závažným problémem je krátkodobá nezaměstnanost, jelikož doba jejího trvání se pohybuje v rozsahu několika měsíců až jednoho roku. V každém případě i tento druh nezaměstnanosti negativně ovlivňuje dotčené subjekty, jak po psychologické tak ekonomické stránce. Jedná se však o nevyhnutelný stav, který doprovází vývoj každé ekonomiky. Mnohem horším problémem je dlouhodobá nezaměstnanost s délkou trvání delší než jeden rok. Mezi důsledky patří zhoršená sociální pozice, vysoká psychická zátěž, snížený zájem o práci, snižuje se také kvalifikace, negativně působí také na rodinu nezaměstnaného. Tito lidé časem přestávají být lukrativní i pro potencionální zaměstnavatele (Jurečka a kolektiv, 2010).

Osoby, které dlouhou dobu nemohou získat zaměstnání, mají větší sklon k nemocem, rozpadu manželství, alkoholismu, sebevraždám a zhoršuje se také vnímání ze strany společnosti (Pavelka a kol. 2011).

Následující graf 2. 5 zobrazuje dobu trvání nezaměstnanosti v České republice v roce 2013. Největší skupinu tvoří nezaměstnanost v délce trvání více než dva roky (88 tisíc osob). Dále do 3 měsíců (75,1 tisíc osob), více než 6 měsíců až 1 rok (74,1 tisíc osob), v délce trvání více než 1 rok až 2 roky (72,1 tisíc osob) a na posledním místě je nezaměstnanost s délkou trvání více než 3 měsíce až 6 měsíců (59 tisíc osob) (ČSÚ, 2015c).

Graf 2. 5 Doba trvání nezaměstnanosti (%)

Zdroj: ČSÚ (2015c), vlastní zpracování

2.6 Politika zaměstnanosti

Mezi klíčové cíle, které řadíme do hospodářské a sociální politiky našeho státu můžeme zařadit dosažení plné, produktivní a svobodně zvolené zaměstnanosti. Právo na zaměstnání by měl mít každý člověk a to bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, členství v politických stranách nebo příslušnost k politickým hnutím, národnost, etnický nebo sociální původ, majetek, zdravotní stav nebo věk. Celý tento výčet je základní právo každého občana (MPSV, 2015).

Státní politika zaměstnanosti je tvořena státem a spolu s ní také další subjekty, které pracují na trhu práce, mezi ně patří zaměstnavatelé a odborové organizace. Dále stát spolupracuje územními samosprávnými celky, profesními organizacemi, sdruženími osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů (Šimek, 2007).

Politiku zaměstnanosti můžeme rozdělit na aktivní a pasivní programy (Šimek, 2007).

3. CHARAKTERISTIKA TRHU PRÁCE ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Třetí kapitola bude rozdělena na dvě části. V první bude popsána charakteristika trhu práce České republiky a ve druhé části charakteristika Slovenského trhu práce.

3.1 Trh práce České republiky

V České republice se řídí politika zaměstnanosti dle zákona č. 435/2004 Sb. zákon o zaměstnanosti platný k 1. lednu 2015 (MPSV, 2015b). Dle MPSV je „*tento zákon v souladu s právem Evropské unie upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, jejímž cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti.*“

3.1.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) představuje soubor opatření, která směřují k zabezpečení maximální možné úrovně zaměstnanosti. Tato politika je realizována pomocí ministerstva a úřadu práce, ale také s dalšími subjekty dle stavu na trhu práce (MPSV, 2014a).

Mezi nástroje APZ dle Brožové (2012) patří:

- rekvalifikace,
- investiční pobídky,
- veřejně prospěšné práce,
- společensky účelná pracovní místa,
- překlenovací příspěvek,
- příspěvek na zapracování,
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.

Součástí těchto nástrojů jsou také poradenství a cílené programy k řešení nezaměstnanosti (Brožová, 2012).

Rekvalifikace

Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace a její zvýšení, rozšíření či prohloubení, dále také její udržení nebo obnovení. Patří zde také získání kvalifikace pro pracovní uplatnění právnické osoby, která doposud žádnou kvalifikaci neměla. Pro určení obsahu a rozsahu se vychází z kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností,

které osoba vlastní. Rekvalifikace probíhá získáním nových teoretických a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělávání (MPSV, 2014a).

Podmínky pro zařazení fyzické osoby do rekvalifikačního kurzu:

- být v evidenci Úřadu práce jako uchazeč nebo zájemce o zaměstnání,
- mít odpovídající vstupní kvalifikační předpoklady pro daný rekvalifikační kurz a pro výkon profese, na kterou se rekvalifikuje (například příslušný stupeň vzdělání, některé znalosti a dovednosti – záleží na typu rekvalifikace),
- být zdravotně způsobilý pro absolvování rekvalifikačního kurzu a pro výkon nové profese,
- rekvalifikace musí být potřebná – dosavadní kvalifikace uchazeče nebo zájemce o zaměstnání neumožňuje získání vhodného pracovního místa,
- rekvalifikace musí být účelná - po ukončení rekvalifikace je reálná šance získat zaměstnání (MPSV, 2012b).

Investiční pobídky

Příslib investiční pobídky dostane zaměstnavatel rozhodnutím pro hmotnou podporu vytváření nových pracovních míst, rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců (MPSV, 2014a).

Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce jsou časově omezené pracovní příležitosti. Tyto práce probíhají za účelem údržby veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných podobných činností, které jsou ve prospěch obce nebo státních či jiných obecně prospěšných institucí. Tato místa vytváří zaměstnavatel nejdéle na dobu 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, a to může být i opakovaně. Pracovní možnosti jsou vytvářeny podle dohody s úřadem práce (MPSV, 2012a).

Společensky účelná pracovní místa

Pracovní místa, která jsou zřízena zaměstnavatelem podle dohody uzavřené s úřadem práce, určené pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní místo

pomocí jiné metody. V případě, že má být zřízeno více než pět pracovních míst úřad práce si vyžádá vypracování odborného posudku (MPSV, 2012a).

Překlenovací příspěvek

Tento příspěvek může úřad práce poskytnout, pokud uzavře úřad a osoba samostatně výdělečně činná smlouvu. Je určen na částečnou úhradu provozních nákladů, které jsou spojeny s výkonem samostatné výdělečné činnosti (MPSV, 2014a).

Příspěvek na zapracování

Stejně jako u překlenovacího příspěvku je tento příspěvek poskytnut zaměstnavateli na základě dohody zaměstnavatele s úřadem práce. Příspěvek je uznán, pokud zaměstnavatel přímá do pracovního poměru osobu o zaměstnání, které je při jejím zprostředkování věnována intenzivnější péče. Je vyplácen po dobu tří měsíců a činí nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává (MPSV, 2014a).

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Při přechodu na nový podnikatelský program nemusí být schopen zaměstnavatel pro své zaměstnance zabezpečit práci v rozsahu, která je stanovena pracovní dobou. Jedná se o změnu výroby nebo poskytování služeb, ve kterých dochází k podstatným technologickým změnám. Podpora může být poskytována na částečnou úhradu náhrady mzdy po dobu šesti měsíců. Za jeden měsíc může příspěvek dosahovat maximálně polovinu mzdy na jednoho zaměstnance (MPSV, 2012a).

3. 1. 2 Pasivní politika zaměstnanosti

V této oblasti je hlavním cílem zprostředkování nabídky a poptávky na trhu práce a nezaměstnaným osobám je poskytována podpora ve formě částečné náhrady ušlého výdělku, ale dále jsou nezaměstnaní lidé ponecháni svému osudu (Václavíková, 2009).

Zahrnuje tedy podpory v nezaměstnanosti a také dávky sociální pomoci. Vyplácení podpor v nezaměstnanosti je časově omezeno a jejich výše je vázána na výši poslední vyplácené mzdy. Podpora v nezaměstnanosti se vypočítá jako procentní sazba z průměrného měsíčního čistého výdělku nebo z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období. Výše podpory činí první 2 měsíce podpůrčí doby 65%, další 2 měsíce

50% a po zbývajících podpůrných letech 45%. Důležitým faktem je také věk osob. Poskytnutí podpory v nezaměstnanosti je vypláceno lidem do 50 let na 5 měsíců, od 50 do 55 let na 8 měsíců a lidem nad 55 let 11 měsíců (Dvořáková a kol., 2012).

3. 1. 3 Minimální mzda

Od ledna roku 2015 se v České republice zvýšila minimální mzda. Základní sazba minimální mzdy pro týdenní pracovní dobu 40 hodin týdně je 331, 71 euro (9 200 Kč), v přepočtu na hodinu to je 2,07 euro (55 Kč). Pro poživatele invalidního důchodu činí minimální mzda pro stanovenou pracovní dobu 40 hodin týdně 288,74 euro (8 000 Kč), což činí 1,80 euro (48,10 Kč) na hodinu.

Minimální mzda se nezměnila od srpna roku 2013. Ještě v prosinci činila minimální mzda 309, 91 euro (8 500 Kč), tedy 1, 94 euro (50,60 Kč) na hodinu (MPSV, 2015c).

Poprvé byla u nás minimální mzda zavedena v roce 1991. Přehled vývoje minimální mzdy v České republice nalezneme v příloze č. 1. (MPSV, 2014b).

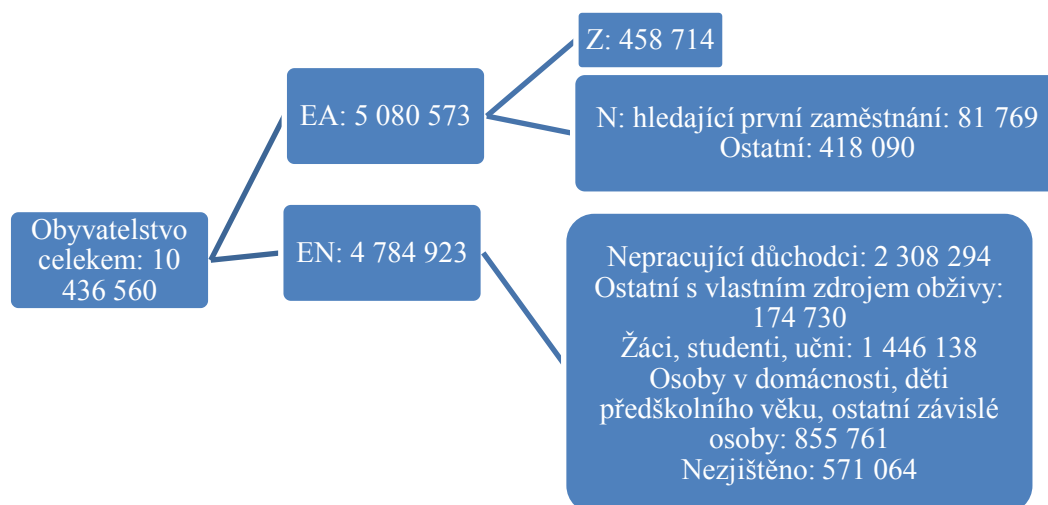
Česká republika patří mezi země s nejnižší minimální mzdou v Evropě. Umístili jsme se na osmnáctém místě. Slovenská republika je na tom o něco lépe a je na patnáctém místě (Kalkulačka, 2015).

Dávky sociální pomoci jsou vázány na sociální potřebnost a doba jejich poskytování je také omezená (Václavíková, 2009).

3. 1. 4 Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce

Následující údaje jsou pouze pro zobrazení existujících ukazatelů na trhu práce České republiky. Tyto údaje tedy nelze mezi Českou a Slovenskou republikou komparovat. Komparace bude provedena v poslední, tedy čtvrté kapitole. Složení obyvatelstva v roce 2011 je zobrazeno v následujícím grafu 3. 1.

Graf 3. 1 Složení obyvatelstva v roce 2011

Zdroj: Sčítání (2011), vlastní zpracování

Údaje v grafu jsou z roku 2011, jelikož v tomto roce proběhlo také sčítání lidu. Sčítání probíhá vždy jednou za deset let, což znamená, že další proběhne v roce 2021. Vidíme, že Česká republika má 10 436 560 obyvatel. Dále je graf rozdělen na ekonomicky aktivní obyvatelstvo a ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. EA je dále děleno na zaměstnané, nezaměstnané, kteří hledají své první zaměstnání a ostatní. Celkový počet EA obyvatelstva je 5 080 573 lidí a EN je 4 784 923. EN je dále rozděleno na nepracující důchodce, ostatní osoby s vlastním zdrojem obživy, žáky, studenty, učně, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby a nezjištěné. Podrobnější údaje jsou umístěny v příloze č. 3. (Sčítání, 2011).

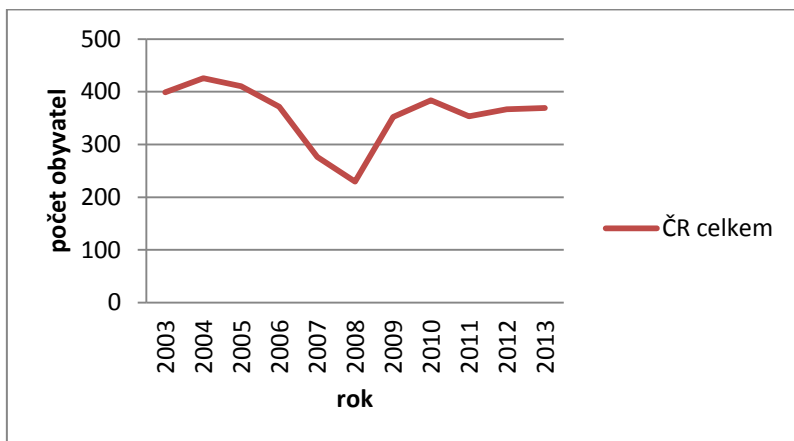
Jak již bylo popsáno v první kapitole, měření nezaměstnanosti v České republice probíhá měření nezaměstnanosti na základě výběrového šetření pracovních sil za pomoci ČSÚ. Dalším ukazatelem je podíl nezaměstnaných osob, který vytváří MPSV. Následující tabulka znázorňuje první případ a to výběrové šetření pracovních sil.

Tab. 3. 1 nezaměstnanost výběrové šetření pracovních sil (v tisících obyvatel)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	425,9	410,2	371,3	276,3	229,8	352,2	383,7	353,6	366,9	368,9

Zdroj: ČSÚ (2014)

Graf 3. 2 Počet nezaměstnaných osob – výběrové šetření pracovních sil 2003 - 2013 (v tisících obyvatel)

Zdroj: ČSÚ (2014), vlastní zpracování

V tabulce je znázorněn počet nezaměstnaných osob za celou Českou republiku a to od roku 2003 do roku 2013. Nejvíce nezaměstnaných osob bylo v roce 2004 a naopak nejméně nezaměstnaných osob v roce 2008. Od roku 2004 se počet nezaměstnaných osob snižoval, až v roce 2009 se tento počet zvýšil.

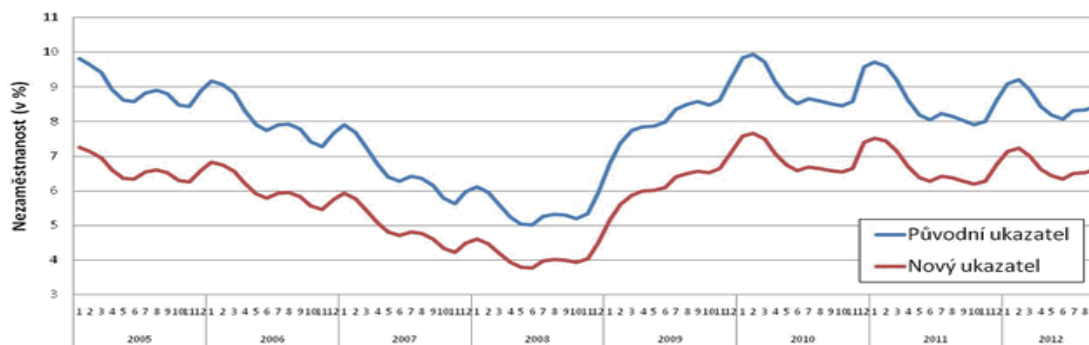
Tab. 3. 2 Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem nezaměstnaných osob (%), za rok 2004

Kraje	Původní metodika	Nová metodika
Praha	4,3	3,6
Středočeský kraj	7,4	6,6
Jihočeský kraj	6,9	6,1
Plzeňský kraj	7,5	6,7
Karlovarský kraj	11,2	10,2
Ústecký kraj	17,2	15,9
Liberecký kraj	9,4	8,4
Královéhradecký kraj	7,9	7,1
Pardubický kraj	9,2	8,3
Vysočina	9,0	8,3
Jihomoravský kraj	11,3	10,3
Olomoucký kraj	12,2	11,2
Zlínský kraj	10,5	9,4
Moravskoslezský kraj	16,9	15,4
Celkem ČR	10,2	9,2

Zdroj: MPSV (2015d), vlastní zpracování

V tabulce 3. 2 vidíme srovnání původního ukazatele registrované míry nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem nezaměstnaných osob za rok 2004. Největší míra nezaměstnanosti byla v obou případech v Ústeckém kraji a nejnižší v Praze.

Graf 3. 3 Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem – podílem nezaměstnaných 15-64 let, ČR

Zdroj: ČSÚ (2013)

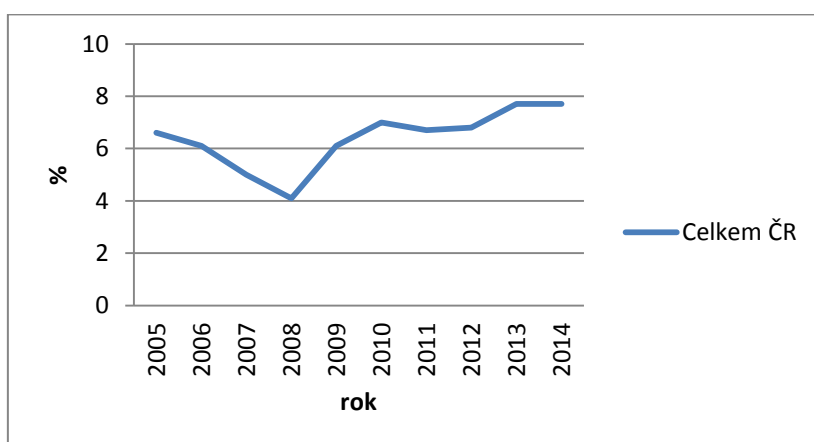
V grafu 3. 3 vidíme, že nový ukazatel je nižší než ten původní. Údaje jsou od roku 2005 do roku 2012.

Tab. 3. 3 Podíl nezaměstnaných osob, roční průměr 2005 – 2014 (v %)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	6,6	6,1	5,0	4,1	6,1	7,0	6,7	6,8	7,7	7,7

Zdroj: MPSV (2015d)

Graf 3. 4 Podíl nezaměstnaných osob, roční průměr 2005 – 2014 (v %)

Zdroj: MPSV (2015d), vlastní zpracování

V tabulce 3. 3 je zobrazen podíl nezaměstnaných osob za celou Českou republiku od roku 2005 do roku 2014. Nejvíce nezaměstnaných osob bylo v roce 2013 a 2014, nejméně v roce 2004. Podíl nezaměstnaných osob se do roku 2008 postupně snižoval, zlom nastal v roce 2009, kdy došlo k nárůstu podílu nezaměstnaných osob.

Jednou z dalších možností pro zjištění výše nezaměstnanosti je použití dat z Eurostatu. Pokud chceme srovnávat nezaměstnanost mezi více zeměmi (nemusí se jednat pouze o nezaměstnanost, ale například o hrubý domácí produkt, inflaci atd.) musíme použít stejný výpočet. Eurostat, píše, že míra nezaměstnanosti je počet nezaměstnaných osob jako procento pracovní síly, na základě Mezinárodní organizace práce - ILO. Pracovní síla je celkový počet nezaměstnaných a zaměstnaných. Nezaměstnaní tvoří osoby, které jsou ve věku 15 - 74 let, kteří jsou bez práce a během referenčního týdne, jsou k dispozici začít

pracovat během následujících dvou týdnů. Další podmínkou je, že aktivně hledají práci (Eurostat, 2015).

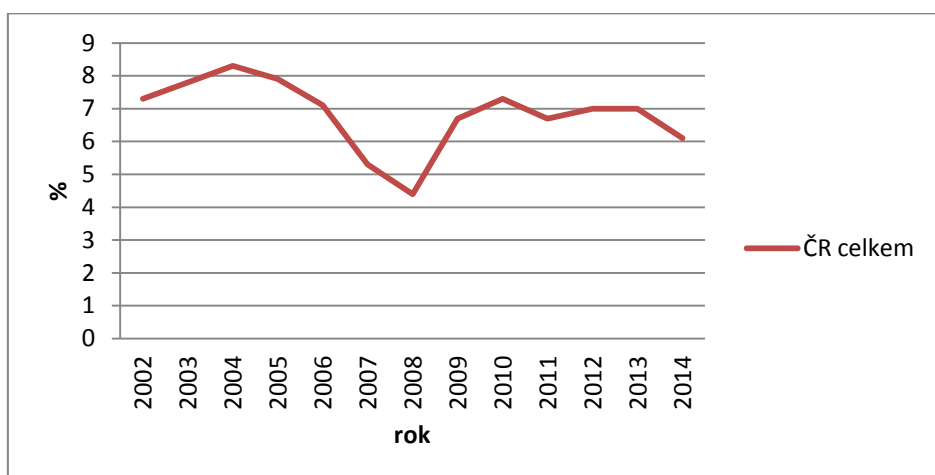
Následující tabulka 3. 4 zobrazuje míru nezaměstnanosti dle dat Eurostatu.

Tab. 3. 4 Míra nezaměstnanosti (v %), 2002 - 2014

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	7,3	7,8	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7	7	6,1

Zdroj: Eurostat (2015a)

Graf 3. 5 Míra nezaměstnanost (v %), 2002 - 2014

Zdroj: Eurostat (2015a), vlastní zpracování

V tabulce 3. 4 je uvedena míra nezaměstnanosti a to od roku 2004 do roku 2014. Je zde vidět, že nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2004, naopak nejnižší míra nezaměstnanosti v roce 2008. V letech 2002 až 2004 se míra nezaměstnanosti zvyšovala, po tomto roce došlo k postupnému poklesu a to až do roku 2008, kdy došlo k nárůstu. Další snížení míry nezaměstnanosti došlo v roce 2011. V roce 2014 došlo opět k poklesu míry nezaměstnanosti.

3. 2 Trh práce Slovenské republiky

Ve Slovenské republice se politika zaměstnanosti řídí dle zákona č. 5/2004 sbírky, zákona o službách zaměstnanosti a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon svými jednoduchými paragrafy upravuje poskytování informací a služeb, poskytování finančních příspěvků, které pomáhají při ulehčení vstupu na trh

práce jednotlivým osobám. Dále podporuje vytváření a udržení pracovních míst v odvětvích, které je na trhu práce potřebné vytvořit nebo udržet.

Služby zaměstnanosti znázorňují systém institucí a nástrojů podpory a pomoci účastníkům trhu práce při hledání a změně zaměstnání dále také pro obsazení volných pracovních míst a uplatňování aktivních opatření na trhu práce (UPSVAR, 2015b).

3. 2. 1 Aktivní politika zaměstnanosti

Nástroje aktivních opatření na trhu práce:

- příspěvky pro občana,
- příspěvky pro zaměstnavatele,
- podpora zaměstnávání občanů se zdravotním postižením (chráněná dílna a chráněné pracovní místo, příspěvky pro zaměstnavatele a příspěvky pro občana se zdravotním postižením),
- aktivační činnost,
- vzdělání a příprava pro trh práce (UPSVAR, 2015a).

Aktivní opatření na trhu práce

Služby zaměstnanosti realizují aktivní opatření na trhu práce a jsou zaměřené hlavně na pomoc občanům a zaměstnavatelům.

1. Příspěvky pro občana

Služby zaměstnanosti poskytují pomoc a podporu uchazečům o zaměstnání, zájemcům o zaměstnání a zaměstnancům pomocí aktivních opatření trhu práce a to formou zprostředkováním zaměstnání, poskytováním odborných poradenských služeb, vzděláváním a přípravou pro trh práce a poskytováním příspěvků (MPSVR, 2015b).

Mezi příspěvky pro občana patří:

- náhrada části cestovních výdavků uchazeče o zaměstnání,
- příspěvek na samostatnou výdělečnou činnost,
- příspěvek na vykovávání absolventské praxe,
- příspěvek na docházku za prací,

- příspěvek na stěhování za prací (UPSVAR, 2015a).

Náhrada části cestovních výdavků uchazeče o zaměstnání

Úřad na účely zprostředkování zaměstnání poskytuje náhradu části prokázaných cestovních výdavků uchazeče o zaměstnání. Příspěvek je ve výši 70% prokázaných cestovních výdavků. Maximální výše tohoto příspěvku je 35 euro celkově za všechny cesty uskutečněné v jednom kalendářním měsíci. Příspěvek je poskytnut na základě písemné žádosti (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na samostatnou výdělečnou činnost

K získání tohoto příspěvku je potřeba písemná dohoda. Součástí žádosti o poskytnutí příspěvku je podnikatelský záměr, který je podkladem na posouzení komisí. Maximální výše příspěvku je 3 256,92 euro. Uchazeč o zaměstnání musí být v evidenci nejméně 3 měsíce, nebo 6 měsíců před zařazením do evidence pozastavil, přerušil nebo ukončil podnikání samostatné výdělečné činnosti a byl vedený v evidenci uchazečů o zaměstnání nejméně 12 měsíců (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na vykovávání absolventské praxe

Praxe umožňuje získání odborných zručností a praktických zkušeností u zaměstnavatele. Zaměstnavatel odpovídá za dosažený stupeň vzdělání absolventa školy v příslušné skupině učebního oboru nebo studijních oborů. Probíhá od 3 do 6 měsíců (20 hodin týdně), nelze jí prodloužit ani opakovat. Praxe se mohou zúčastnit osoby do 26 let. Tyto osoby ukončily příslušný stupeň vzdělání soustavné přípravy na povolání před méně než dvěma lety a neměly pravidelně placené zaměstnání. Podmínkou pro zařazení do absolventské praxe je, že osoba musí být v evidenci uchazečů o zaměstnání nejméně jeden měsíc. Paušální příspěvek je ve výšce 65 % životního minima a to 128, 75 euro v případě odpracovaného celého měsíce. Příspěvek je zkrácen za neodpracované dny (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na docházku za prací

Na příspěvek má nárok uchazeč o zaměstnání, který byl zapsán v evidenci nejméně 3 měsíce, pokud byla vyřazena z důvodu vzniku pracovního poměru. Je poskytován nejvíce po dobu šesti měsíců od nástupu do zaměstnání. Je určen na náhradu cestovních výdajů na dopravu hromadnými prostředky v maximální výšce 135 euro a záleží na

vzdálenosti místa výkonu zaměstnání do místa trvalého či přechodného pobytu. Není poskytován, pokud osoba bydlí a zároveň pracuje v jedné obci nebo pokud je zaměstnání a bydliště od sebe vzdáleno méně než 5 km (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na stěhování za prací

Příspěvek je vyplácen na základě prokázání změny místa trvalého pobytu. Je to vlastně náhrada části prokázaných výdajů, které souvisejí s přestěhováním uchazeče o zaměstnání z místa jeho trvalého pobytu v souvislosti se získáním zaměstnání a to ve výšce nejvíce 1327,76 euro. Osoba se musela odstěhovat z důvodu získání nového zaměstnání vzdálené od místa původního trvalého pobytu nejméně 50 km. Příspěvek poskytuje úřad jednorázově jednou za dva roky (UPSVAR, 2015a).

2. Příspěvky pro zaměstnavatele

Mezi příspěvky pro zaměstnavatele patří:

- příspěvek na podporu zaměstnávání znevýhodněného uchazeče o zaměstnání,
- příspěvek na podporu rozvoje místní a regionální zaměstnanosti,
- příspěvek na podporu udržení pracovních míst,
- příspěvek na podporu vytvoření pracovního místa v prvním pravidelném zaměstnání (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na podporu rozvoje místní a regionální zaměstnanosti

Je určen pro zaměstnavatele, kteří vytvoří pracovní místo pro znevýhodněného uchazeče o zaměstnání, který je vedený v evidenci uchazečů o zaměstnání nejméně tři měsíce. Podmínkou je věk uchazeče, který musí mít více než 50 let, nebo musí mít nižší vzdělání než je středoškolské odborné vzdělání, nebo musí být v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 12 měsíců. Maximální výše příspěvku je pro rok 2015 stanovena na 679,77 euro (UPSVAR, 2015a).

Příspěvek na podporu udržení pracovních míst

Zaměstnavatel nejméně tři měsíce před podáním žádosti o příspěvek udržel pracovní místo i v případě, že přetrvávaly vážné problémy při chodu podnikání. Tyto problémy byly vymezeny v písemné dohodě se zástupci zaměstnanců. Zaměstnavatel poté přidělí práci v rozsahu nejméně 6 % a nejvíce 20 % ustanoveného týdenní pracovního času. Další podmínkou, je že zaměstnavatel nedostal ve stejném období jiný příspěvek (například příspěvek na podporu rozvoje místní a regionální zaměstnanosti.) Výše příspěvku je 50 % z náhrady mzdy poskytnuté zaměstnanci, nejvíce však 50 % z průměrného výdělku zaměstnance v hospodářství Slovenské republiky za první a třetí čtvrtletí kalendářního roku, který předcházel kalendářnímu roku, ve kterém se tento příspěvek uděluje (UPSVAR, 2015a).

3. Podpora zaměstnávání občanů se zdravotním postižením

Mezi podporu zaměstnávání občanů se zdravotním postižením patří:

- příspěvek občanovi se zdravotním postižením na samostatnou výdělečnou činnost,
- příspěvek na zřízení chráněné dílny nebo chráněného pracovního místa,
- příspěvek na udržení občana se zdravotním postižením,
- příspěvek na činnost pracovního asistenta,
- příspěvek na úhradu podnikatelských nákladů CHD/CHP a na úhradu nákladů na dopravu zaměstnanců a SZČO z ZP (UPSVAR, 2015a).

4. Aktivační činnost

Mezi aktivizační činnost patří

- příspěvek na aktivační činnost formou menších obecních služeb,
- příspěvek na aktivační činnosti formou dobrovolnické služby (UPSVAR, 2015a).

5. Vzdělávání a příprava pro trh

Dalším aktivním opatřením na trhu práce je program vzdělávání a příprava pro trh. Zde patří vzdělávání a příprava pro trh práce uchazeče o zaměstnání, vzdělávání a příprava pro trh práce zaměstnance (UPSVAR, 2015a).

Vzdělávání a příprava pro trh práce uchazečů o zaměstnání

Probíhá na základě zhodnocení schopností, pracovních zkušeností, odborných zkušeností, dosaženého stupně vzdělání a zdravotní způsobilosti na práci a to z důvodu nedostatku odborných vědomostí a odborných zručností nebo také dle potřeb změny vědomostí a odborných zručností vzhledem na poptávku trhu práce. Úřad může poskytnout příspěvek až ve výši 100 % nákladů. Maximální suma na náklady za vzdělání z vlastní iniciativy je 600 euro (UPSVAR, 2015a).

Vzdělávání a příprava pro trh práce zaměstnance

Vzdělávání je v tomto případě vykonáváno zaměstnavatelem a to v zájmu dalšího pracovního uplatnění svých zaměstnanců formou všeobecného a specifického vzdělávání. Úřad poskytuje příspěvek, dle územního obvodu, ve kterém má zaměstnavatel své sídlo. Zaměstnavatel je povinen zaměstnávat zaměstnance nejméně dalších dvanáct měsíců po skončení vzdělávání (UPSVAR, 2015a).

Účastníkům trhu práce pomáhá při hledání nebo změně zaměstnání a obsazování volných pracovních míst systém nástrojů a institucí. Hovoříme o službách zaměstnanosti, které provádějí aktivní opatření na trhu práce. Mezi instituce patří státní a nestátní poskytovatelé služeb zaměstnanosti (MPSVR, 2015a).

Státní poskytovatelé služeb zaměstnanosti jsou:

- ústředí práce, sociálních věcí a rodiny,
- úřad práce, sociálních věcí a rodiny (MPSVR, 2015a).

Nestátní poskytovatelé služeb zaměstnanosti jsou:

- právnická nebo fyzická osoba, která vykonává zprostředkování zaměstnání za úhradu – k této činnosti je zapotřebí oprávnění, které je vydané dle živnostenského oprávnění,

- agentura dočasného zaměstnání - zaměstnává občana v pracovním poměru na účel jeho dočasného přidělení k uživatelskému zaměstnavateli,
- agentura podporovaného zaměstnávání, která poskytuje služby v oblasti zaměstnanosti, občanům se zdravotním postižením, dlouhodobě nezaměstnaným občanům a jejich potencionálním zaměstnavatelům (MPSVR, 2015a).

Projekty a programy

Jedná se o národní projekty, které jsou schvalovány ministerstvem a realizovány ústředním nebo úřadem dále o projekty na zlepšení postavení uchazeče o zaměstnání na trhu práce, projekty na podporu rozvoje regionální zaměstnanosti a programy financované ze zdrojů evropského sociálního fondu spolufinancované ze státního rozpočtu (UPSVAR, 2015a).

3. 2. 2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti spočívá ve vyplácení podpory v nezaměstnanosti. Nárok na dávku v nezaměstnanosti vzniká v případě, že osoba v posledních třech letech před zařazením uchazečů o zaměstnání byla pojištěná v nezaměstnanosti nejméně dva roky (730 dní). Uchazeč o zaměstnání uplatňuje svůj nárok na dávku v nezaměstnanosti v pobočce Sociální pojišťovny dle místa trvalého pobytu. Musí předložit žádost a doklady, které jsou potřebné k posouzení nároku na dávku v nezaměstnanosti (UPSVAR, 2015c).

Dávka v nezaměstnanosti se poskytuje na dobu:

- 6 měsíců - jestliže nárok na dávku v nezaměstnanosti vznikl splněním podmínky pojištění v nezaměstnanosti nejméně 730 dní v posledních třech letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání
- 4 měsíce - jestliže vzniklo splnění podmínky pojištění v nezaměstnanosti nejméně 730 dní v posledních 4 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání
- dávka v nezaměstnanosti se poskytuje za dny a její výška je 50% denního vyměřovacího základu - $50 \% \cdot \text{denní vyměřovací základ} \cdot \text{počet dní v měsíci}$ (SOCPOINT, 2015).

3. 2. 3 Minimální mzda

Minimální mzda platná od 1. ledna 2015 je ustanovená nařízením vlády Slovenské republiky č. 297/2014S. zákona který ustanovuje sumy minimální mzdy pro rok 2015. Minimální měsíční mzda pro zaměstnance, který je odměňován měsíční mzdou tvoří částka 380,00 euro. Hodinová minimální mzda je v částce 2,184 euro. Stejně jako v České republice se také ve Slovenské republice minimální mzda oproti předchozímu roku zvýšila. V roce 2014 byla minimální měsíční mzda 352 euro, což znamená, že se zvýšila o 28 euro. Minimální hodinová mzda byla ve výšce 2,023 euro (MPSVR, 2015c). Podrobný vývoj minimální mzdy nalezneme v příloze č. 2. (ONNSMUP, 2015).

3. 2. 4 Srovnání vybraných ukazatelů na trhu práce

Ve Slovenské republice existují také dva způsoby pro zjištění míry nezaměstnanosti. Prvním z nich vytváří národní úřad práce, který vychází z evidence nezaměstnaných osob a je vedený okresními úřady. Druhý z nich je vytvářen pomocí Statistického úřadu Slovenské republiky a ten zjišťuje nezaměstnanost pomocí Výběrového šetření pracovních sil. Z tohoto ukazatele lze zjistit míru zaměstnanosti a nezaměstnanosti při dělení, podle různých faktorů jako jsou vzdělání, pohlaví, věk, regionální příslušnost, délka nezaměstnanosti a další (IZ, 2015).

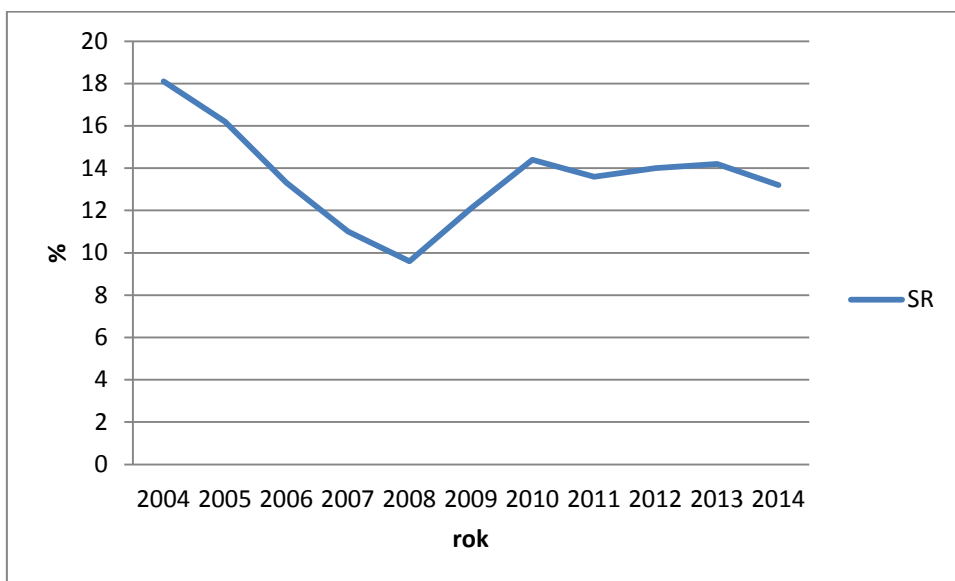
Následující tabulka 3. 5 znázorňuje míru nezaměstnanosti od roku 2004 do roku 2014 v % na základě výběrového šetření pracovních sil.

Tab. 3. 5 Míra nezaměstnanosti 2004 - 2014 (v %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	18,1	16,2	13,3	11,0	9,6	12,1	14,4	13,6	14,0	14,2	13,2

Zdroj: STATISTIC (2015)

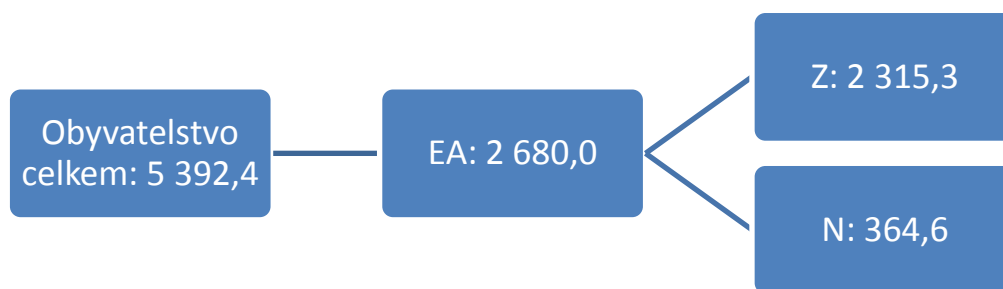
Graf 3. 6 Míra nezaměstnanosti 2002 – 2014 (v %)

Zdroj: STATISTIC (2015), vlastní zpracování

Tabulka 3. 5 znázorňuje míru nezaměstnanosti dle metodiky Statistického úřadu Slovenské republiky – výběrové šetření pracovních sil. Největší míra nezaměstnanosti byla v roce 2004, byla 18,1 % a nejmenší v roce 2008 a to 9,6 %. Dále dle grafu vidíme, že míra nezaměstnanosti se postupně od roku 2004 do roku 2008 snižovala, poté došlo opět k nárůstu. Od roku 2013 dochází k dalšímu snižování (STATISTIC, 2015).

Graf 3. 7 Složení obyvatelstva v roce 2011 (v tisících obyvatel)

Zdroj: STATISTIC (2015b), vlastní zpracování

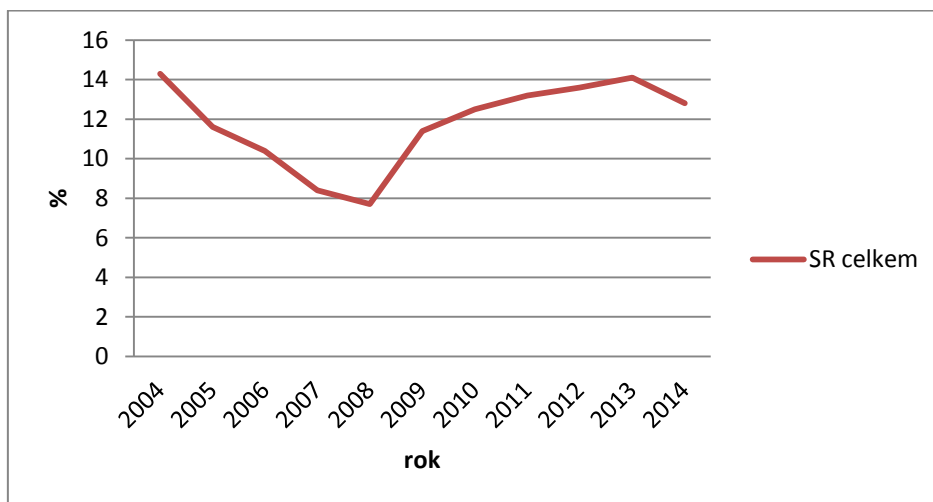
Graf 3.7 zobrazuje složení obyvatelstva v roce 2011 dle metodiky VŠPS. Údaje jsou na základě sčítání obyvatelstva, které proběhlo naposledy v roce 2011, stejně jako v České republice. Celková míra ekonomické aktivity je 58,8 %. Podrobnější informace nalezneme v příloze č. 4.

Tab. 3. 6 Míra evidované nezaměstnanosti 2004 – 2014 (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	14,3	11,6	10,4	8,4	7,7	11,4	12,5	13,2	13,6	14,1	12,8

Zdroj: STATISTIC (2015a)

Graf 3. 8 Míra evidované nezaměstnanosti 2004 - 2014 (v %)

Zdroj: STATISTIC (2015), vlastní zpracování

Tabulka 3. 6 znázorňuje míru evidované nezaměstnanosti dle metodiky úřadů práce, sociálních věcí a rodiny. Za roky 2012 – 2014 se jedná pouze o předběžné statistiky ústředí práce, sociálních věcí a rodiny. Vidíme, že největší míra nezaměstnanosti byla v roce 2004 a to 14,3 %, naopak nejmenší v roce 2008 a to 7,7 %. Graf 3. 8 dále ukazuje, že až do roku 2008 docházelo ke snížení míry evidované nezaměstnanosti, poté až do roku 2013 k postupnému nárůstu, zlom nastal právě v roce 2013, kdy se začala míra evidované nezaměstnanosti snižovat (STATISTIC, 2015).

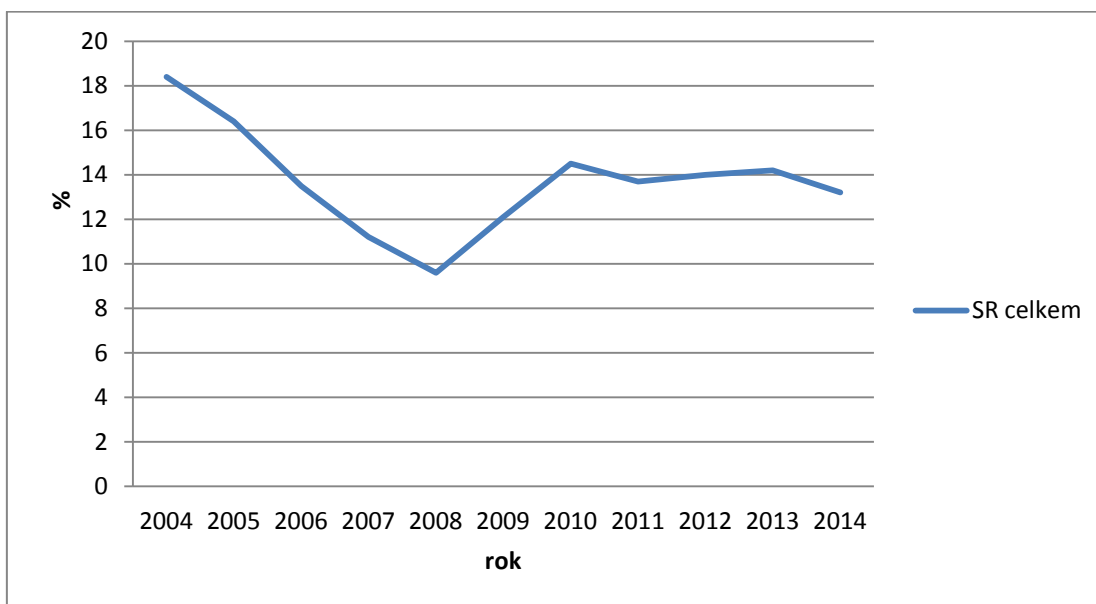
Následující tabulka 3. 7 zobrazuje míru nezaměstnanosti dle dat Eurostatu.

Tab. 3. 7 Míra nezaměstnanosti 2002-2014 (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14	14,2	13,2

Zdroj: Eurostat (2015a)

Graf 3. 9 Míra nezaměstnanosti 2002 - 2014 (v %)

Zdroj: Eurostat (2015a), vlastní zpracování

Tyto údaje míry nezaměstnanosti jsou z dat eurostatu od roku 2004 do roku 2014. Největší míra nezaměstnanosti byla 18,4 % v roce 2004 a nejmenší v roce 2008 a to 9,6 %. Graf 3. 9 znázorňuje, že až do roku 2008 docházelo pět k poklesu míry nezaměstnanosti, poté ke zvýšení až do roku 2010. Nyní můžeme říct, že nastává opětovný pokles míry nezaměstnanosti.

Pokud porovnáváme všechny metodiky dohromady, vidíme, že čísla se liší, ale pokud hledáme nejmenší a největší míry nezaměstnanosti nalezneme shodu. Dle všech metodik (výběrové šetření pracovních sil, registrovaná míra nezaměstnanosti nebo data Eurostatu) je největší míra nezaměstnanosti v roce 2004 a nejmenší v roce 2008.

4. SROVNÁNÍ VYBRANÝCH UKAZATELŮ NA TRHU PRÁCE

V této části bakalářské práce bude provedena komparace (srovnání) vybraných ukazatelů na trhu práce České a Slovenské republiky. Tato srovnávací metoda je založena na principu srovnání jistých vlastností u zvolených předmětů zkoumání. Cílem bude nalézt podobnosti a rozdíly, které existují na těchto dvou trzích. Budou porovnány vybrané ukazatele na trhu práce mezi Českou a Slovenskou republiku.

Důležitým faktorem jsou tři základní hlediska, která se musí u metody komparace dodržet. Jsou to věcné, časové a prostorové hledisko. Časové hledisko znamená, že musí být u srovnávaných údajů respektována stejná časová řada údajů. Prostorové hledisko znamená, že musí být ukazatel pro celé komparované období za všechny objekty. A u věcného hlediska srovnávat ukazatele, které jsou vyčíslené na základě jednotné metodiky (Tichá a kol, 2013).

Česká a Slovenská republika byla vybrána hlavně, protože jsme byli jedna republika až do roku 1992. Od 1.1. 1993 tvoříme samostatně Českou republiku a Slovenskou republiku. Dalším důvodem je, že jsme sousední státy, a na poměrně stejné ekonomické úrovni. Dále dostupnost údajů a neexistence jazykové bariéry při hledání údajů na slovenských stránkách. Bude sledována časová řada od roku 2004 jak rok, kdy obě porovnávané země vstoupily do Evropské unie, až do roku 2013, protože data za minulý rok (2014) ve většině případů nejsou ještě k dispozici.

4. 1 Srovnání jednotlivých ukazatelů

V následující části budou srovnány tyto ukazatele na trhu České a Slovenské republiky:

- míra nezaměstnanosti,
- minimální mzda,
- průměrná mzda v paritě kupní síly,
- reálný růst průměrných mezd v paritě kupní síly,
- zaměstnanost,
- celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání,
- míra nezaměstnanosti podle pohlaví,

- míra nezaměstnanosti podle věku (do 25 let, nad 25 let – 75 let),
- počet zaměstnaných osob dle odvětví,
- opatření politiky zaměstnanosti,
- veřejné výdaje na politiku trhu práce.

4. 1. 1 Míra nezaměstnanosti

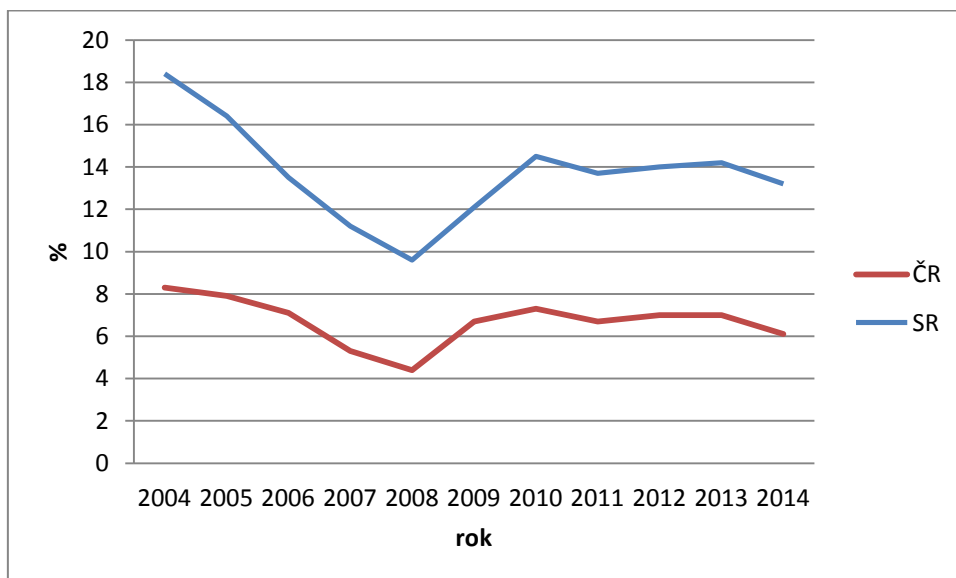
Jak již bylo popsáno v předchozím textu jedním ze základních ukazatelů je míra nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti určuje procentuální podíl nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (zaměstnané a nezaměstnané osoby). Procentuální míru nezaměstnanosti znázorňuje následující tabulka 4.1.

Tab. 4. 1 Míra nezaměstnanosti 2004 – 2014, (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1
SR	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14,0	14,2	13,2

Zdroj: OECD (2015a), vlastní zpracování

Graf 4. 1 Míra nezaměstnanosti 2004 – 2014, (v %)

Zdroj: OECD (2015a), vlastní zpracování

V tabulce 4. 1 je vyobrazena míra nezaměstnanosti (v %) v České a Slovenské republice a to od roku 2004 do roku 2014. Dle grafu vidíme, že v České republice je míra

nezaměstnanosti nižší než ve Slovenské republice. Pokud hledáme nejnižší míru nezaměstnanosti, vidíme, že v obou případech, tedy v České i Slovenské republice byla nejnižší míra nezaměstnanosti v roce 2008. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v těchto zemích opět ve stejném roce. Jednalo se o rok 2004. Můžeme tedy říct, že Česká republika je na tom v tomto případě lépe.

4. 1. 2 Minimální mzda

Dalším důležitým ukazatelem na trhu práce jsou také mzdy. Minimální mzdové statistiky zveřejňuje Eurostat jako měsíční národní minimální mzdu. Údaje, které jsou zde zobrazeny, se vztahují na situaci ze dne 1. ledna každého roku (EUROSTAT, 2015 I).

Následující tabulka 4. 2 zobrazuje minimální mzdy v České a Slovenské republice v eurech od roku 2004 do roku 2015.

Tab. 4. 2 Minimální mzda 2004 – 2015 (v eurech)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ČR	206,73	235,85	261,03	291,07	300,44	297,67	302,19	319,22	310,23	318,08	309,91	331,71
SR	147,68	167,76	182,15	220,71	241,19	295,50	307,70	317,00	327,00	337,70	352,00	380,00

Zdroj: Eurostat (2015k), vlastní zpracování

Vidíme, že v obou zemích došlo od roku 2004 k poměrnému nárůstu minimálních mezd. V České republice došlo od roku 2004 do roku 2014 k celkovému zvýšení o 124,98 euro a ve Slovenské republice o 232,32 euro. Vyšší minimální mzdu má Slovenská republika. Tento ukazatel však neukazuje, kolik si toho můžeme v dané zemi koupit, proto mezi sebou nemůže být srovnán. Z tohoto důvodu následuje další tabulka 4. 3. Zde jsou znázorněny minimální mzdy v paritě kupní síly (PPP) v amerických dolarech (USD).

Tab. 4. 3 Minimální mzdy v PPP (USD)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	6812	7137	7537	7514	7054	6983	6913	6778	6584	6629
SR	5517	5752	5895	6298	6331	6818	7028	6962	6920	7077

Zdroj: OECD (2015c), vlastní zpracování

V tabulce jsou zobrazeny minimální mzdy v dolarech v paritě kupní síly. Vidíme, že od roku 2004 došlo ke zvýšení minimálních mezd. Vyšší minimální mzdy nalezneme ve Slovenské republice.

4. 1. 3 Průměrné mzdy v paritě kupní síly

Průměrnou mzdu získáme tak, že národní účty, které jsou založené na celkovém objemu mezd podle průměrného počtu zaměstnanců v celkové ekonomice, vynásobíme poměrem průměrné obvyklé týdenní hodiny na plný úvazek zaměstnance v průměru obvykle týdenní hodiny pro všechny zaměstnance. Tento ukazatel je měřen v USD stálých cenách s použitím roku 2012 jako základní rok a paritou kupní síly pro soukromou spotřebu téhož roku (OECD, 2015b). Parita kupní síly představuje poměr cen v národních měnách za stejné výrobky a služby v různých zemích (ČSÚ, 2015a). Údaje jsou obsaženy v následující tabulce 4.3.

Tab. 4. 4 Průměrné mzdy v PPP 2004 - 2013 (v USD a v %)

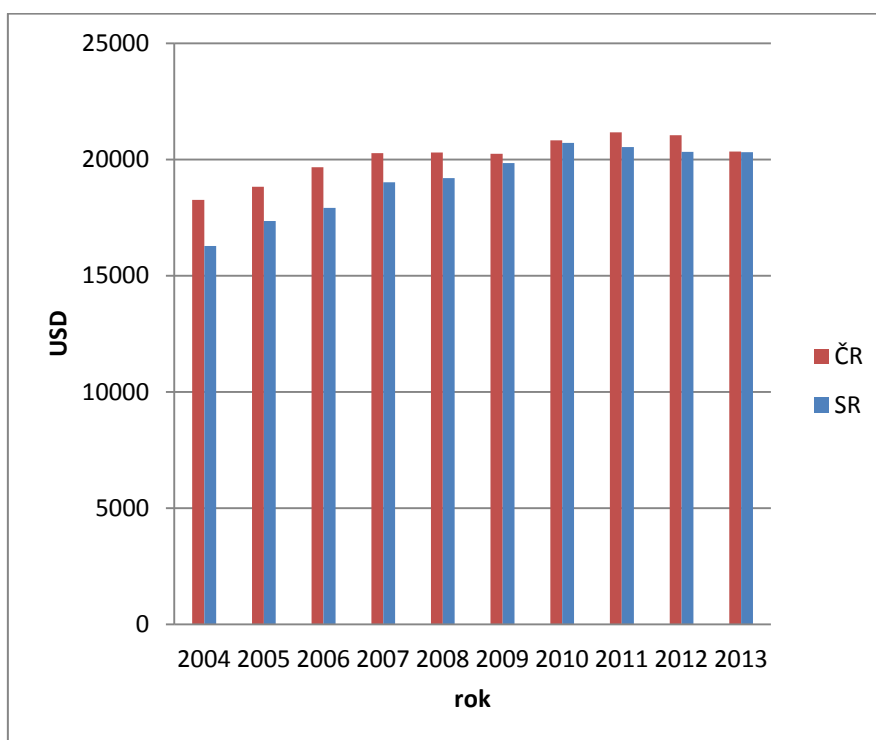
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	18254	18832	19662	20270	20 293	20244	20824	21165	21037	20338
SR	16278	17350	17923	19021	19194	19840	20708	20530	20323	20307
SR k ČR (%)	89,17	92,13	91,16	93,84	94,58	98,00	99,44	97,00	96,61	99,85

Zdroj: OECD (2015b), vlastní zpracování

V tabulce 4. 4 vidíme, jaké byly průměrné mzdy v PPP v USD v obou porovnávaných zemích.

Poslední řádek tabulky 4. 4 znázorňuje, jaký byl procentní podíl průměrných mezd v paritě kupní síly Slovenské republiky k České republice. Česká republika tvoří 100 %.

Graf 4. 2 Průměrné mzdy v PPP 2004 – 2013 (v US dollarů)

Zdroj: OECD (2015b), vlastní zpracování

Dle grafu 4. 2 vidíme, že vývoj průměrných mezd byl v obou zemích poměrně stejný. Vyšší průměrné mzdy jsou převážně v České republice. Rok 2013 nám ukazuje, že průměrné mzdy jsou na celkem stejné úrovni. Česká republika převyšuje Slovenskou republiku pouze o 31 dolarů.

4. 1. 4 Reálný růst průměrných mezd v paritě kupní síly

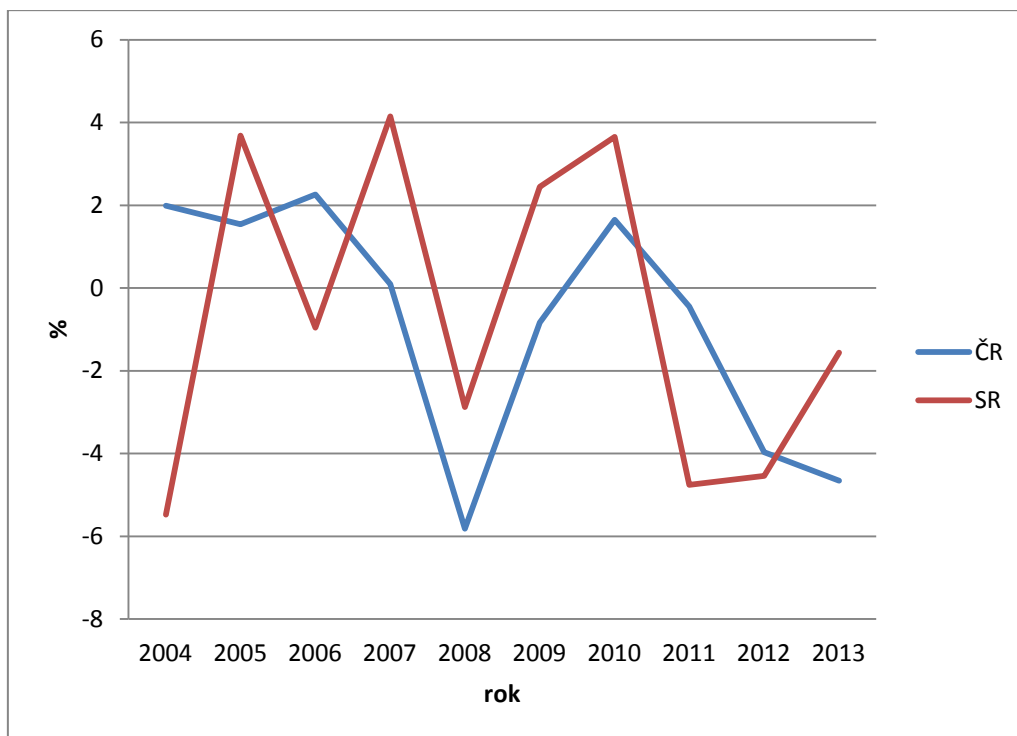
Tento ukazatel byl vypočítán svépomocí. Nejdříve bylo potřeba zjistit nominální a cenový index. Nominální index získáme, pokud vydělíme průměrnou mzdu v PPP v USD roku 2013 rokem 2012. Cenový index získáme za pomoci údajů inflace (HICP) a to dělením $\text{inflace}/100 + 1$. Po zjištění těchto dvou indexů následuje jejich dělení a to, že podělíme nominální index cenovým indexem, následně je získané číslo vynásobeno 100 a dále odečtením 100.

Tab. 4. 4 Meziroční růst reálných mezd v PPP 2004 - 2013 (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	1,986	1,542	2,26	0,09	-5,82	-0,836	1,645	-0,45	-3,97	-4,66
SR	-5,479	3,682	-0,956	4,147	-2,88	2,444	3,649	-4,76	-4,54	-1,56

Zdroj: Eurostat (2015b), OECD (2015), vlastní zpracování

Graf: 4. 3 Meziroční růst reálných mezd v PPP 2004 - 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat (2015b), OECD (2015), vlastní zpracování

V grafu 4. 3 vidíme, že růst reálných mezd byl v obou zemích jiný. V roce 2008 vidíme pokles. Největší růst reálných mezd zaznamenala Česká republika v roce 2004, Slovenská republika v roce 2007.

4. 1. 5 Počet zaměstnaných osob

Následující tabulka 4. 6 obsahuje počet zaměstnaných osob v České a Slovenské republice. Údaje v tabulce jsou v tisících osobách a v %.

Tab. 4. 5 Zaměstnanost celkem 2004 - 2013 (v tisících osob a v %)

	ČR	SR	ČR (%)	SR (%)
2004	4 828,89	2 055,73	47,26	38,18
2005	4 922,64	2 088,91	48,03	38,76
2006	4 988,98	2 132,39	48,51	39,54
2007	5 093,14	2 176,97	49,18	40,32
2008	5 204,08	2 247,14	49,75	41,53
2009	5 110,10	2 203,16	48,64	40,62
2010	5 057,24	2 169,82	48,02	39,93
2011	5 043,44	2 208,31	48,01	40,87
2012	5 064,63	2 209,43	48,16	40,84
2013	5 083,83	2 192,25	48,35	40,47

Zdroj: Eurostat (2015c), vlastní zpracování

V tabulce 4. 6 je zobrazeno, jak se od roku 2004 do roku 2013 měnil počet zaměstnaných osob v obou zemích. Česká republika má samozřejmě větší počet zaměstnaných osob, neboť má také více obyvatel. V České republice se od roku 2004 do roku 2013 zvýšil tento počet o 254,94 tisíc osob a ve Slovenské republice o 136,52 tisíc osob. Poslední dva sloupce tabulky 4. 6 ukazují jaký je procentní podíl zaměstnaných osob vzhledem k počtu obyvatel. V České republice je tento poměr větší, což je opět dáno větším počtem obyvatel a pracujících osob. V roce 2013 pracovalo v České republice 48,35 % obyvatel a ve Slovenské republice 40,47% obyvatel.

4. 1. 6 Celková míra zaměstnanosti a míra zaměstnanosti v členění dle pohlaví

Následující data v tabulce 4. 7 zobrazují, jaká je celková míra zaměstnanosti, dále jsou data rozděleny na míru zaměstnanosti podle pohlaví, tedy na muže a ženy.

Tab. 4. 6 Celková míra zaměstnanosti a míra zaměstnanosti v členění podle pohlaví 2004 - 2013 (v %)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	70.1	70.7	71.2	72.0	72.4	70.9	70.4	70.9	71.5	72.5
SK	63.7	64.5	66.0	67.2	68.8	66.4	64.6	65.0	65.1	65.0
ČR MUŽI	79.2	80.1	80.4	81.5	82.0	80.2	79.6	79.9	80.2	81.0
SR MUŽI	70.9	72.5	74.6	76.0	77.4	74.6	71.9	72.5	72.8	72.2
ČR ŽENY	61.1	61.3	61.8	62.4	62.5	61.4	60.9	61.7	62.5	63.8
SR ŽENY	56.7	56.7	57.5	58.7	60.3	58.2	57.4	57.4	57.3	57.8

Zdroj: Eurostat (2015d), vlastní zpracování

Vyšší míra zaměstnanosti a také vyšší míra zaměstnanosti mužů i žen je v České republice. Tento stav je opět dán vyšším počtem obyvatel v České republice. Pokud porovnáme zaměstnanost mužů, vidíme, že jich nalezneme více ve Slovenské republice. Zaměstnanost žen je opět vyšší ve Slovenské republice. Pokud porovnáme zaměstnanost mužů a žen v České republice, je u nás více zaměstnáno žen. Ve Slovenské republice je to na celkem stejné úrovni.

4. 1. 7 Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání

Tento ukazatel je vypočítán jako podíl počtu zaměstnaných osob a to ve věku 25 – 64 let s určitým stupněm dosaženého vzdělání na celkové populaci. Úroveň vzdělání je určena podle Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání. Ukazatel je rozdělen na pre-primární vzdělávání, primární vzdělávání a nižší sekundární vzdělávání (1). Dále na vyšší sekundární vzdělávání a post-sekundární terciální vzdělávání (2) a na terciální vzdělávání (3). Ukazatel je založen na Výběrovém šetření pracovních sil (EU Labour Force Survey). Obsahuje všechny obyvatele žijící v soukromých domácnostech a nezahrnuje osoby žijící ve společných domácnostech, což znamená osoby žijící v zařízeních, jako jsou internáty, penziony, koleje, nemocnice. Data uvedené v tabulce 4. 8 se vztahují vždy k druhému čtvrtletí každého roku (APL ČZSO, 2015e).

Tab. 4. 7 Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání 2004 - 2013 (v %)

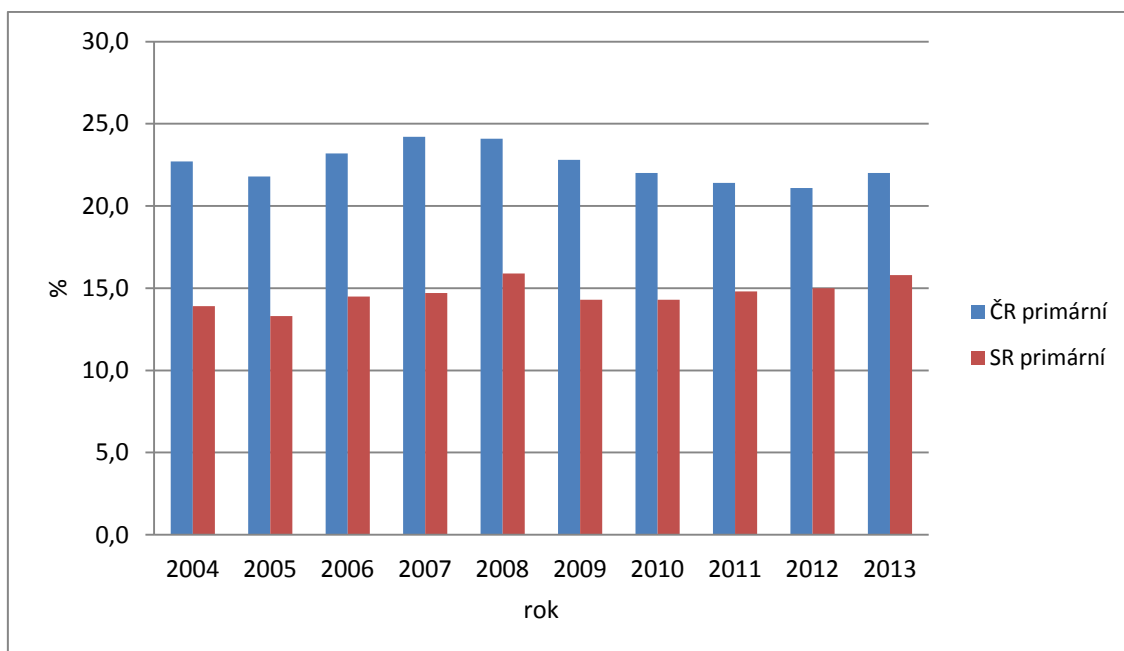
Rok		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkem	ČR	64,1	64,8	65,3	66,1	66,6	65,4	65,0	65,7	66,5	67,7
	SR	56,7	57,7	59,4	60,7	62,3	60,2	58,8	59,3	59,7	59,9
1	ČR	22,7	21,8	23,2	24,2	24,1	22,8	22,0	21,4	21,1	22,0
	SR	13,9	13,3	14,5	14,7	15,9	14,3	14,3	14,8	15,0	15,8
2	ČR	71,4	71,8	71,9	72,6	73,1	71,3	70,4	71,0	71,7	72,4
	SR	66,2	66,4	67,5	69,0	70,1	67,1	65,1	65,4	65,8	65,6
3	ČR	85,6	84,6	83,9	84,0	83,2	82,0	81,0	81,1	81,1	82,5
	SR	82,3	83,2	83,9	83,1	83,8	80,3	78,0	76,7	74,8	74,7

Zdroj: Eurostat (2015e), vlastní zpracování

Tabulka 4. 8 zobrazuje celkovou míru zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání za Českou a Slovenskou republiku. Data jsou uvedena od roku 2004 do roku 2013.

Následující grafy budou rozděleny dle nejvyššího dosaženého vzdělání a to na procento populace s primárním vzděláním (graf 4.4), procento populace se sekundárním vzděláním (graf 4. 5) a procento populace s terciálním vzděláním (graf 4. 6).

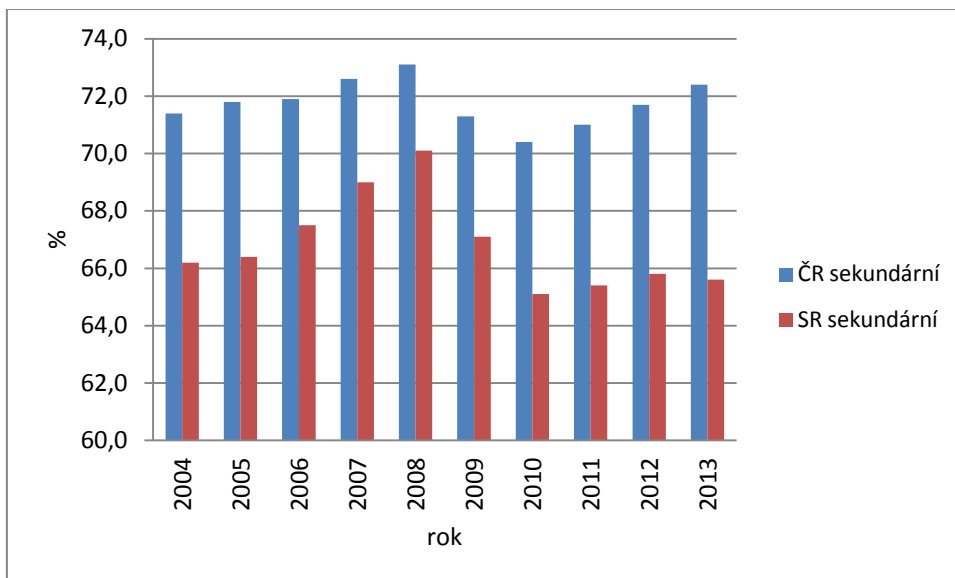
Graf 4. 4 Procento populace se základním vzděláním 2004 – 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat (2015e), vlastní zpracování

Graf 4. 4 zobrazuje počet osob, které mají nejvyšší dosažené vzdělání primární. Vidíme, že vyšší procento těchto osob je v České republice.

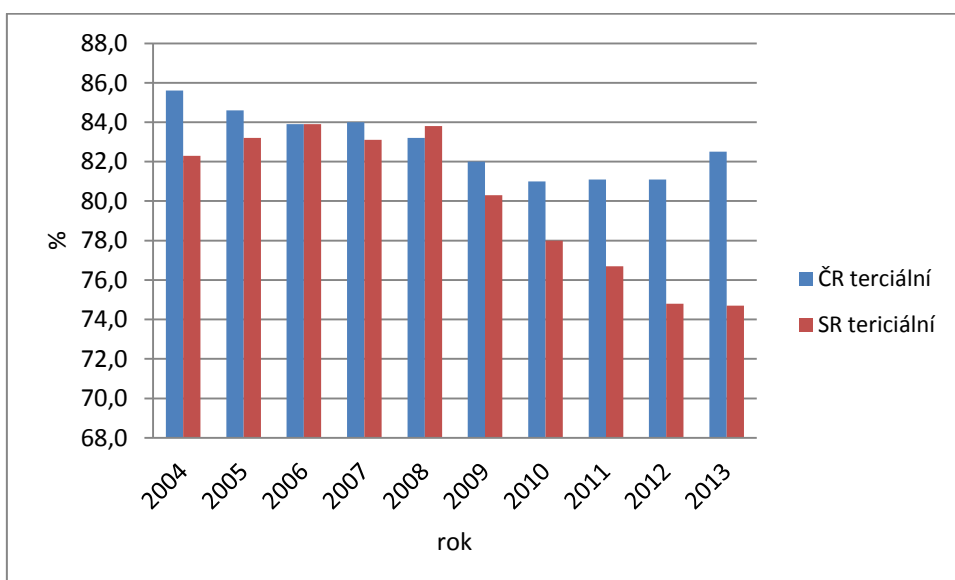
Graf 4. 5 Procento populace se sekundárním vzděláním 2004 – 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat (2015e), vlastní zpracování

Graf 4. 5 zobrazuje osoby s nejvyšším dosaženým vzděláním sekundárním. Vidíme, že je opět vyšší počet v České republice.

Graf 4. 6 Procento populace s terciálním vzděláním 2004 – 2013 (v %)

Zdroj: Eurostat (2015e), vlastní zpracování

Poslední graf 4. 6 zobrazuje osoby, s nejvyšším terciálním vzděláním. Opět má více těchto osob Česká republika.

4. 1. 8 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví

Tab. 4. 8 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví 2004 - 2013 (v %)

Rok		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČR	MUŽI	7,0	6,5	5,8	4,2	3,5	5,9	6,4	5,8	6,0	5,9	5,1
SR	MUŽI	17,5	15,6	12,4	10,0	8,4	11,5	14,3	13,7	13,5	14,0	12,8
ČR	ŽENY	9,9	9,8	8,8	6,7	5,6	7,7	8,5	7,9	8,2	8,3	7,4
SR	ŽENY	19,3	17,4	14,8	12,8	11,0	12,9	14,7	13,7	14,5	14,5	13,6

Zdroj: Eurostat (2015f), vlastní zpracování

Míru nezaměstnanosti podle pohlaví můžeme porovnat ze dvou úhlů. Pokud je srovnávána, míra nezaměstnanosti v České republice podle pohlaví vidíme, že je více nezaměstnaných jednoznačně žen. Ve Slovenské republice je tento stav skoro stejný, ale i přesto je opět více nezaměstnaných žen. Jestliže jsou porovnávány země mezi sebou, je více nezaměstnaných mužů ve Slovenské republice a více nezaměstnaných žen také ve Slovenské republice.

4. 1. 9 Míra nezaměstnanosti podle věku (do 25 let, nad 25 let – 75 let)

V následující tabulce 4. 10 je zobrazena míra nezaměstnanosti následně rozdělená podle věku a to do 25 let a nad 25 let do 75 let.

Tab. 4. 9 Míra nezaměstnanosti podle věku 2004 – 2013 (v %)

Rok		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ČR	DO 25 let	20,4	19,3	17,5	10,7	9,9	16,6	18,3	18,1	19,5	18,9
SR	DO 25 let	33,4	30,4	27,0	20,6	19,3	27,6	33,9	33,7	34,0	33,7
ČR	NAD 25 let DO 75 let	7,0	6,8	6,2	4,8	3,9	5,8	6,4	5,9	6,0	6,1
SR	NAD 25 let DO 75 let	16,1	14,4	11,7	10,1	8,5	10,5	12,5	11,8	12,2	12,5

Zdroj: Eurostat (2015g), vlastní zpracování

V obou zemích je vyšší míra nezaměstnanosti u osob nad 25 let - 75 let.

4. 1. 10 Počet zaměstnaných osob dle odvětví

Odvětví jsou rozdělena na základě NACE podle ekonomické činnosti, nahradila původní název odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ). Toto dělení

obsahuje 11 odvětví (APL ČZSO, 2015a). Údaje v tabulkách 4. 10 a 4. 11 jsou za poslední čtvrtletí roku 2014.

Tab. 4. 10 Počet zaměstnaných osob v České republice (v tisících obyvatel a v %)

ČESKÁ REPUBLIKA	tisíce osob	%
Zemědělství, lesnictví a rybářství	161,99	3%
B E Průmysl (kromě stavebnictví)	1 451,12	22%
C Zpracovatelský průmysl	1 330,20	21%
F Stavebnictví	435,01	7%
G I Velkoobchod a maloobchod servisní činnosti obchod, doprava, ubytovací a stravovací	1 241,94	19%
J Informační a komunikační činnosti	128,53	2%
K finanční a pojišťovací činnosti	86,79	1%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	96,6	1%
M N profesní, vědecké a technické činnosti; administrativní a podpůrné činnosti	448,92	7%
O Q Veřejná správa, obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	916,29	14%
R U Kulturní, zábavní a rekreační; ostatní činnosti; Činnosti domácností a extra-územní organizace a instituce	181,27	3%

Zdroj: Eurostat (2015h), vlastní zpracování

V tabulce 4. 11 vidíme, že nejvíce osob je v České republice zaměstnáno v průmyslu, zpracovatelském průmyslu a velkoobchodu, maloobchodu servisní činnosti obchod, doprava, ubytovací a stravovací činnosti. Naopak nejméně osob pracuje ve finanční a pojišťovací činnosti, dále v činnostech v oblasti nemovitostí.

Tab. 4. 11 Počet zaměstnaných osob dle odvětví ve Slovenské republice (v tisících osob a %)

SLOVENSKÁ REPUBLIKA	tisíce osob	%
Zemědělství, lesnictví a rybářství	71,95	3%
B E Průmysl (kromě stavebnictví)	535,52	20%
C Zpracovatelský průmysl	486,74	18%
F Stavebnictví	164,69	6%
G I Velkoobchod a maloobchod servisní činnosti obchod, doprava, ubytovací a stravovací	611,21	22%
J Informační a komunikační	58,78	2%
K finanční a pojišťovací činnosti	44,24	1%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	20,5	1%
M N profesní, vědecké a technické činnosti; administrativní a podpůrné činnosti	210,67	8%
O Q Veřejná správa, obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče	462,02	17%
R U Kulturní, zábavní a rekreační; ostatní činnosti; Činnosti domácností a extra-územní organizace a instituce	62,37	2%

Zdroj: Eurostat (2015h), vlastní zpracování

První příčku v počtu zaměstnaných osob mají osoby, které pracují ve velkoobchodě, maloobchodě servisní činnosti, dopravě, ubytovací a stravovací činnosti dále v průmyslu a ve zpracovatelském průmyslu. Poslední místa náleží finančním a pojišťovacím činnostem, činnostem v oblasti nemovitostí.

Složení zaměstnaných osob dle odvětví v obou zemích je téměř stejný.

4. 1. 11 Opatření politiky zaměstnanosti

Tato opatření představují zásahy státu na trhu práce. Hlavní činnost účastníků vede ke změně postavení na trhu práce. Mezi opatření politiky zaměstnanosti patří především zásahy, které zajišťují dočasnou podporu pro skupiny, jež jsou na trhu práce nějakým způsobem znevýhodněny. Řadíme zde například nezaměstnané, ohrožené skupiny nezaměstnaných či neaktivní osoby. Tato opatření jsou rozděleny dle druhu činnosti a zahrnují tyto kategorie: odborná příprava, měnění a sdílení pracovního místa, pobídky pro zaměstnanost, podporovaná zaměstnanost a rehabilita, přímé vytváření pracovních míst, pobídky pro zahájení činnosti. Účastníci opatření politiky zaměstnanosti jsou zde uvedeni jako průměrný počet účastníků za rok, tedy průměrný roční počet osob, které se účastní některého z opatření politiky zaměstnanosti během roku (APL ČZSO, 2015c).

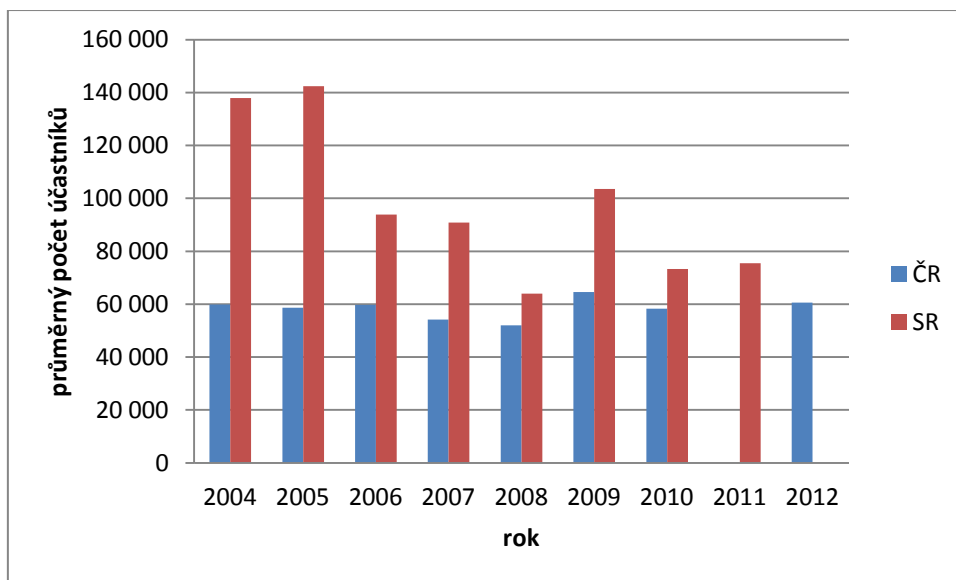
Tab. 4. 12 Opatření politiky trhu práce 2004 – 2012 (průměrný počet účastníků za rok a v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	59 809	58 666	59 719	54 147	51 952	64 596	58 252	:	60 551
SR	137 890	142 384	93 838	90 801	63 936	103 529	73 290	75 415	:
ČR	14,48	14,52	17,99	21,49	21,20	16,35	15,92	-	16,06
SR	30,04	35,24	29,79	32,78	26,53	27,10	19,86	20,00	-

Zdroj: Eurostat (2015i), vlastní zpracování

Tabulka 4. 13 Zobrazuje průměrný počet účastníků, kteří se účastní opatření politiky trhu práce za rok. Údaje pro Českou republiku za rok 2011 a Slovenskou republiku za roky 2012 nejsou k dispozici. Poslední dva řádky tabulky 4. 13 ukazují, jaké procento z celkových nezaměstnaných osob se účastní opatření politik trhu práce. Větší podíl těchto osob je ve Slovenské republice. Pro větší přehlednost je průměrný počet účastníků také zobrazen v následujícím grafu 4. 7.

Graf 4. 7 Opatření politiky trhu práce 2004 - 2012 (průměrný počet účastníků za rok)

Zdroj: Eurostat (2015i), vlastní zpracování

V grafu 4. 7 vidíme, že větší průměrný počet účastníků politiky zaměstnanosti je ve Slovenské republice. Pro další roky data nebyly doposud zpracovány.

4. 1. 12 Veřejné výdaje na politiku trhu práce

Výdaje na politiky trhu práce jsou omezeny a to na veřejné intervence, které se výlučně zaměřují na skupiny lidí s obtížemi na trhu práce. Jedná se o nezaměstnané, zaměstnané ohrožené nedobrovolnou ztrátou zaměstnání a ekonomicky neaktivní občany, kteří by rádi vstoupili na trh práce. Celkové výdaje se dále dělí do několika kategorií a to na služby politik trhu práce, které pokrývají náklady na veřejné služby zaměstnanosti spolu s jakýmkoli dalšími veřejně financovanými službami pro osoby hledající práci. Dále opatření politik trhu práce zahrnující aktivační opatření pro zaměstnané a další cílové skupiny včetně rekvalifikací, podpor zaměstnavatelům, podporovaných zaměstnání a rehabilitací, přímé tvorby pracovních míst. Poslední kategorií jsou podpory politik trhu práce a ty obsahují udržení podporu mimopracovního příjmu a to zejména podpory v nezaměstnanosti a předčasný důchod. Data v následující tabulce 4. 13 jsou uvedeny v % HDP (APL ČZSO, 2015d).

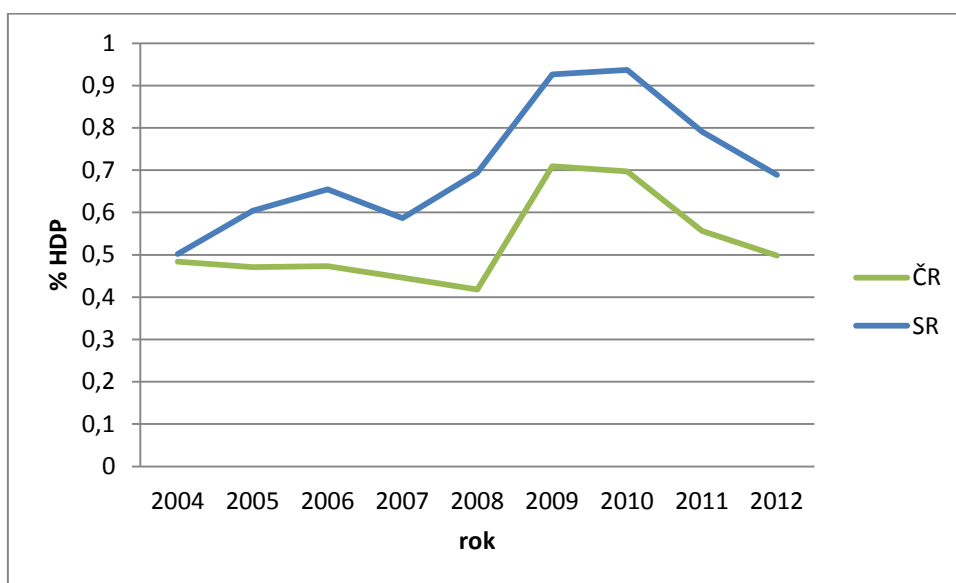
Tab. 4. 13 Veřejné výdaje na politiku trhu práce 2004 – 2012 (v % HDP)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	0,484	0,471	0,473	0,446	0,418	0,709	0,697	0,556	0,498
SR	0,502	0,604	0,655	0,587	0,694	0,926	0,937	0,791	0,689

Zdroj: Eurostat (2015j), vlastní zpracování

Tabulka 4. 14 znázorňuje, jaké byly veřejné výdaje na politiku trhu práce v % HDP od roku 2004 do roku 2012. Údaje pro rok 2013 nejsou vypracovány. Proto budou porovnávána pouze léta 2004 - 2012. Vidíme, že výdaje se v průběhu let měnily. V České republice byl nejvyšší podíl veřejných výdajů na politiku trhu práce v roce 2009, ve Slovenské republice tento stav nastal o rok později tedy v roce 2010. Pro větší přehlednost následuje graf 4. 8.

Graf 4. 8 Veřejné výdaje na politiku trhu práce v % HDP

Zdroj: Eurostat (2015j), vlastní zpracování

Podle grafu 4. 8 vidíme, že větší % HDP na veřejné výdaje na politiku trhu práce připadají ve Slovenské republice.

4. 2 Srovnání politik trhu práce

Politiky trhu práce ať už aktivní nebo pasivní se snaží v obou zemích obecně přispět k podpoře zaměstnanosti na trhu práce. Snaží se zejména o dosažení plné, produktivní a svobodně zvolené zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti je ve srovnávaných zemích dělena a pojmenována jinak, ale záměr je pořád stejný. Pasivní politiky zaměstnanosti můžeme zhodnotit jako stejné, neboť se zaměřují na podpory v nezaměstnanosti. Vyšší minimální mzdu v eurech má Slovenská republika.

Tím, že Česká republika má větší počet obyvatelstva je také počet zaměstnaných osob samozřejmě větší. Pokud je, ale zhodnocována míra nezaměstnanosti je na tom Slovenská republika hůře.

4. 3 Návrhy a doporučení

Problémem ať už v České nebo Slovenské republice je zaměstnat osobu, která nemá žádnou praxi nebo zkušenost v daném oboru. Na některých středních či školách je praxe povinná v rámci výuky, ale toto není pravidlem. Praxí získá student zkušenost či určitou dovednost a zjistí také, jestli ho budoucí povolání bude bavit. Opatřením na trhu

práce ke zvýšení praxe a možnosti zaměstnat studenty by bylo zavést alespoň minimální dobu odborné praxe na středních (s výučním listem, maturitou) a vysokých školách.

Částečným řešením je v České republice od roku 2014 projekt s názvem Stáže pro mladé a zájemce o zaměstnání 2, který navazoval na projekt z roku 2012. Realizátorem toho projektu je Fond dalšího vzdělávání, příspěvková organizace Ministerstva vnitra. Pomocí tohoto projektu je žákům a studentům posledních ročníků umožněno získat praktické zkušenosti v průběhu studia, ale také nové kontakty a pracovní návyky. Cílem je ulehčit absolventům škol jejich první vstup na trh práce a tím také přispět k boji proti nezaměstnanosti této skupiny na trhu práce. Celkový rozpočet tohoto projektu je 222 199.228, 20 Kč (Stáže pro mladé, 2015).

Dalším projektem jsou Stáže ve firmách 2 - vzdělávání praxi 2, které navazují na projekt Stáže ve firmách - vzdělávání praxí. Pomocí tohoto projektu jsou poskytovány stáže. Snaží se přispět k praktickému vzdělávání osob a docílit tak praktického vzdělávání, které je založené na reálných potřebách trhu. Je určen osobám starším 40 let, 50 let, nezaměstnaným absolventům, osobám, které jsou nezaměstnané déle než 3 měsíce, rodičům na/po rodičovské dovolené, osobám zaměstnaným na dohodu pracovní činnosti nebo provedení práce a pedagogickým pracovníkům středních škol vyučujících odborné předměty. Celkový rozpočet tohoto projektu je přibližně 145 milionů korun (Stáže ve firmách, 2015).

Slovenská i Česká republika se účastní projektu Operační program a lidské zdroje a zaměstnanost. Snaží se snížení nezaměstnanosti pomocí aktivní politiky trhu práce, profesní vzdělávání, začlenění sociálně vyloučených osob zpátky do společnosti, zvýšení kvality veřejné správy a také o mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech (ESFRCR, MPSVR, 2015).

Tyto stáže jsou jakousi kompenzací toho, že u nás není praxe na středních či vysokých školách povinná. Přispějí tak ke zvýšení zaměstnávání mladých absolventů a osob bez praxe, proto by mělo být v těchto projektech i nadále pokračováno. Dalším opatřením by bylo zavést alespoň minimální dobu praxe na středních a vysokých školách.

Programy a projekty mají stejné cíle, přispět pozitivně ke zlepšení situace na trhu práce. Česká i Slovenská republika se aktivně zúčastňuje těchto projektů, což lze považovat za dobré rozhodnutí, které přispěje pozitivně ke zlepšení situace na trhu práce. Z tohoto důvodu by bylo dobré v těchto programech i nadále pokračovat.

5. ZÁVĚR

Pojem trh práce má spoustu definic, ať už ho definujeme, jako místo kde se střetává nabídka s poptávkou nebo místo kde lidé pomocí prodeje vlastní pracovní síly získávají finanční prostředky, které jsou potřebné pro život. S trhem práce je neodmyslitelně spojená také nezaměstnanost. Jedná se o celosvětový problém, který může postihnout každého z nás. Je to jakýsi zásah do života, protože bez potřebného důchodu se můžeme dostat nejen do finančních problémů, ale také ztráta zaměstnání negativně ovlivňuje naši psychickou stránku. Podpory v nezaměstnanosti se snaží pomoci lidem, kteří se ocitnou bez práce z důvodu ztráty zaměstnání. Existují však také lidé, kteří se ocitnou bez zaměstnání dobrovolně a donutit takové osoby k práci je téměř nemožné.

Státy se snaží pomocí aktivních a pasivních politik zaměstnanosti přispět ke zlepšení situace na trhu práce.

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat situaci na trhu práce České a Slovenské republiky a na základě poznatků plynoucích z komparační části práce navrhnout opatření pro zlepšení této situace v obou porovnávaných zemích.

První kapitola byla zaměřena na teoretická východiska trhu práce. Dále byla definována nezaměstnaná osoba, výpočty pro zjištění míry nezaměstnanosti, druhy nezaměstnanosti a politika zaměstnanosti.

Druhá část práce se věnovala trhu práce v České a Slovenské republice. V obou případech byla popsána aktivní a pasivní politika zaměstnanosti. Dále minimální mzda a ukazatele na trhu práce. Jednotlivé ukazatele byly získány pomocí databází Českého statistického úřadu, Slovenského statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky a Ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky.

Ve třetí a také poslední kapitole byla provedena komparace České a Slovenské republiky na základě ekonomických ukazatelů, jimiž jsou například: míra nezaměstnanosti, přičemž bylo zjištěno, že tento problém více postihuje Slovenskou republiku. Dalším ekonomickým ukazatelem je minimální mzda, která je nižší v České republice. Průměrná mzda v paritě kupní síly je u obou států téměř shodná, 20 300 dolarů. Počet zaměstnaných osob je vyšší v České republice. Těchto ukazatelů existuje nespočet, proto byly vybrány pouze některé, podle nichž je postavení České republiky na trhu práce lepší než ve Slovenské republice.

Poslední část práce obsahuje návrhy a doporučení jak příznivě řešit problematiku na trhu práce. Pozitivním faktorem, je účast obou zemí v projektech na podporu zaměstnanosti. Toto lze považovat za dobrý krok a bylo by namístě, v těchto programech i nadále setrvat. Zavedení povinného počtu minimálních hodin praxe na středních a vysokých školách by mohlo být dalším opatřením, jak pomoci. Tyto praxe by tak přispěly ke zvýšení zaměstnávání mladých absolventů a osob bez praxe.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Odborná literatura

BUCHTOVÁ, Božena, 2002. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada. Psyché (Grada Publishing). ISBN 8024790068.

BROŽOVÁ, Dagmar, 2012. *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Oeconomica. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-80-245-1880-0.

BROŽOVÁ, Dagmar, 2006. *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-1120-7.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana, 2012. *Řízení lidských zdrojů*. Praha: Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-347-9.

JUREČKA, Václav a kolektiv, 2010. *Makroekonomie*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3258-9.

JUREČKA, Václav a kolektiv, 2010. *Mikroekonomie*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3259-6.

KUCHAŘ Pavel, eds., 2013. *Regional aspects of unemployment in the Czech Republic and Slovakia*. Ústí nad Labem: Jan Evangelista Purkyně University. ISBN 978-807-4146-749.

MAREŠ, Petr, 2002. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

PAVELKA, Tomáš 2011. *Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice*. Slaný: Melandrium. ISBN 978-808-6175-768.

ŠIMEK, Milan, 2005. *Trh práce*. Ostrava: Vysoká škola podnikání, Beckova edice ekonomie. ISBN 80-867-6426-5.

ŠIMEK, Milan, 2007. *Ekonomie trhu práce A*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava. Studijní opora pro distanční vzdělávání. ISBN 978-802-4814-16-2.

TICHÁ, Michaela a kol, 2013. *Průvodce psaním závěrečných prací: (nejenom pro ekonomy)*. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates. ISBN 978-80-86572-77-2.

VÁCLAVÍKOVÁ, Anna, Helena KOLIBOVÁ a Alina KUBICOVÁ, 2009. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Opava: Optys. ISBN 978-808-5819-762.

Internetové zdroje

APL ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015a. *Zaměstnanost podle odvětví NACE*. [online]. Praha: APL ČSÚ - Databáze Eurostatu 2015 [cit. 7. 5. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=teina305>

APL ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015b. *Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání*. [online]. Praha: APL ČSÚ - Databáze Eurostatu 2015 [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tsdec430>

APL ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015c. *Účastníci opatření politiky trhu práce - metodika*. [online]. Praha: APL ČSÚ - Databáze Eurostatu 2015 [cit. 6. 5. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00079>

APL ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015d. *Veřejné výdaje na politiku trhu práce*. [online]. Praha: APL ČSÚ - Databáze Eurostatu 2015 [cit. 4. 5. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00076>

APL ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015e. *Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího stupně dosaženého vzdělání*. Praha: APL ČSÚ - Databáze eurostatu 2015e [cit. 22. 3. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tsdec430>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2013. *Registrovaná nezaměstnanost* [online]. Praha: ČSÚ 2013 [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2014. *Trh práce v ČR časové řady* [online]. Praha: ČSÚ 2014 [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/250130-14-r_2014-301

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015a. *Průměrné mzdy v paritě kupní síly* [online]. Praha: ČSÚ 2015a [cit. 24. 3. 2015] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/evropsky_srovnavaci_program

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015b. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků metodiky VŠPS - metodika*. [online]. Praha: ČSÚ 2015b [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_vsp

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2015c. *Doba trvání nezaměstnanosti*. [online]. Praha: ČSÚ 2015c [cit. 24. 1. 2015] http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/kapitola/320198-14-r_2014-1000

EUROSTAT, 2015a. *Míra nezaměstnanosti* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015a [cit. 29. 1. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tipsun20>

EUROSTAT, 2015b. *Reálný index průměrných mezd* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015b [cit. 13. 5. 2015] Dostupné z: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

EUROSTAT, 2015c. *Zaměstnanost* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015c [cit. 11. 5. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tec00112&plugin=1>

EUROSTAT, 2015d. *Celková míra zaměstnanosti v členění podle pohlaví* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015d [cit. 10. 5. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec420&plugin=1>

EUROSTAT, 2015e. *Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015g [cit. 1. 5. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec430&plugin=1>

EUROSTAT, 2015f. *Míra nezaměstnanosti podle pohlaví* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015f [cit. 24. 3. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec460&plugin=1>

EUROSTAT, 2015g. *Celková míra nezaměstnanosti v členění podle věkových skupin* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015g [cit. 25. 3. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdec460&plugin=1>

EUROSTAT, 2015h. *Zaměstnanost v členění podle odvětví (NACE)* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015h [cit. 13. 3. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina305&plugin=1>

EUROSTAT, 2015i. *Účastníci opatření politiky trhu práce podle typu zásahu* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015i [cit. 16. 3. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00079&plugin=1>

EUROSTAT, 2015j. *Veřejné výdaje na politiku trhu práce, podle typu akce (NACE)* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015j [cit. 22. 3. 2015] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00076>

EUROSTAT, 2015k. *Minimální mzda v eurech* [online]. Lucemburk: Eurostat 2015k [cit. 24. 3. 2015] Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00155&language=en>

EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR, 2015. *Operační program lidské zdroje a zaměstnanost*. Praha: ESFRČR 2015 [cit. 24. 4. 2015] <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>

INSTITUT ZAMĚSTNANOSTI, 2015. *Výběrové šetření pracovních sil Slovenské republiky* [online]. Bratislava: IZ 2015 [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: <http://www.iz.sk/sk/projekty/vyberove-zistovanie-pracovnych-sil>

KALKULACKA, 2015. Zvýšení minimální mzdy [online]. Praha: Kalkulačka 2015 [cit. 22. 1. 2015] Dostupné z: <http://kalkulacka.org/zvyseni-minimalni-mzdy-od-ledna-2015/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012a. *Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti* [online]. Praha: MPSV 2012a [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012b. *Rekvalifikace* [online]. Praha: MPSV 2012b [cit. 27. 1. 2015] Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/obcane/rekvalifikace>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2014a. *Aktivní politika zaměstnanosti* [online]. Praha: MPSV 2014a [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/lbk/kop/liberec/apz>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2014b. *Minimální mzda v České republice* [online]. Praha: MPSV 2014b [cit. 14. 1. 2015] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/871>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2015a. *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti*. [online]. Praha: MPSV 2015a [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2015b. *Zákon a zaměstnanosti* [online]. Praha: MPSV 2015b [cit. 24. 1. 2015] Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zoz_-_22._1._2015.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2015c. *Minimální mzda v České republice* [online]. Praha: MPSV 2015c [cit. 6. 1. 2015] Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/19457>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2015d. *Časové řady* [online]. Praha: MPSV 2015d [cit. 17. 2. 2015] Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015a. *Služby zaměstnanosti - služby zaměstnavatelům* [online]. Bratislava: MPSVR 2015a [cit. 19. 2. 2015] Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/>

MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015b. *Služby zaměstnanosti, pomoc občanům* [online]. Bratislava: MPSVR 2015b [cit. 22. 2. 2015] Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti-sluzby-zamestnanosti/pomoc-obcanom/>

MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015c. *Minimální mzda - Slovenská republika* [online]. Bratislava: MPSVR 2015c [cit. 26. 2. 2015] Dostupné z: <http://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/vztah-zamestnanca-zamestnavateľa/odmenovanie/minimalna-mzda/>

MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015d. *Operační program lidské zdroje*. Bratislava: MPSVR 2015d [cit. 3. 5. 2015] <http://www.employment.gov.sk/sk/esf/programove-obdobie-2014-2020/operacny-program-ludske-zdroje/>

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ, 2015a. *Míra nezaměstnanosti* [online]. Paříž: OECD 2015 [cit. 3. 3. 2015] Dostupné z: <http://data.oecd.org/unemp/harmonised-unemployment-rate-hur.htm>

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ, 2015b. *Průměrné mzdy v paritě kupní síly* [online]. Paříž: OECD 2015 [cit. 10. 3. 2015] Dostupné z: <https://data.oecd.org/earnwage/average-wages.htm>

ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU SPOLUPRÁCI A ROZVOJ, 2015c. *Minimální mzdy v USD* [online]. Paříž: OECD 2015 [cit. 23. 3. 2015] Dostupné z: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=RMW>

SČÍTÁNÍ, 2011. *Sčítání lidu, domů a bytů* [online]. Praha: Sčítání 2011 [cit. 18. 1. 2015]
Dostupné z: <http://goo.gl/MONpvV>

SOCIÁLNÍ POJIŠŤOVNA, 2015. *Dávka v nezaměstnanosti* [online]. Bratislava: SOCPOINT 2015 [cit. 15. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.socpoist.sk/davka-v-nezamestnanosti>

STATISTICKÝ ÚŘAD SLOVENSKE REPUBLIKY, 2015a. *Registrovaná míra nezaměstnanosti* [online]. Bratislava: STATISTIC 2015 [cit. 13. 2. 2015] Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg

STATISTICKÝ ÚŘAD SLOVENSKE REPUBLIKY, 2015b. *Složení obyvatelstva* [online]. Bratislava: STATISTIC 2015 [cit. 15. 2. 2015] Dostupné z: http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg

STÁŽE VE FIRMÁCH, 2015. *O projektu - stáže ve firmách 2.* [online]. Praha: Stáže ve firmách 2015 [cit. 24. 4. 2015] <http://www.stazevefirmach.cz/clanky/o-projektu.html>

STÁŽE PRO MLADÉ, 2015. *O projektu - stáže pro mladé 2.* [online]. Praha: Stáže ve firmách 2015 [cit. 24. 4. 2015] <http://www.stazepromlade.cz/cz/o-projektu>

ÚŘAD PRÁCE, SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015a. *Služby zaměstnanosti - nástroje aktivních opatření na trhu práce* [online]. Bratislava: UPSVAR 2015a [cit. 4. 4. 2015] Dostupné z: http://www.UPSVAR.sk/sluzby-zamestnanosti/nastroje-aktivnych-opatreni-na-trhu-prace.html?page_id=13313

ÚŘAD PRÁCE, SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015b. *Služby zaměstnanosti* [online]. Bratislava: UPSVAR 2015b [cit. 20. 1. 2015] Dostupné z: http://www.UPSVAR.sk/sluzby-zamestnanosti/zakladne-informacie-o-sluzbach-zamestnanosti/co-su-to-sluzby-zamestnanosti.html?page_id=12820

ÚŘAD PRÁCE, SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY, 2015c. *Služby zaměstnanosti - dávka v nezaměstnanosti* [online]. Bratislava: UPSVAR 2015c [cit. 30. 3. 2015] Dostupné z: http://www.upsvar.sk/tt/sluzby-zamestnanosti/poradenstvo-a-sprostredkovanie/davka-v-nezamestnanosti.html?page_id=275019

ZPRAVODAJ PRO MZDOVÉ ÚČETNÍ A PERSONALISTY, 2015. *Přehled vývoje minimální mzdy ve Slovenské republice*. Bratislava: ONNSMUP 2015 [cit. 27. 4. 2015]
<http://onnsmap.dashofer.sk/onn/14/9/2/prakticke-informacie-prehľad-vývoja-minimalna-mzda/>

Právní předpisy

Zákon č. 435/2004 Sb. zákon o zaměstnanosti

Zákon č. 5/2004 Sb. zákon o službách zaměstnanosti

SEZNAM ZKRATEK

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EA	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
ILO	Mezinárodní organizace práce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MPSVR	Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny
N	Nezaměstnané osoby
NACE	Klasifikace ekonomických činností
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
PPP	Parita kupní síly
SR	Slovenská republika
USD	Americký dolar
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
Z	Zaměstnané osoby

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tab. 3. 1 nezaměstnanost výběrové šetření pracovních sil (v tisících obyvatel).....	21
Tab. 3. 2 Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem nezaměstnaných osob (%), za rok 2004	23
Tab. 3. 3 Podíl nezaměstnaných osob, roční průměr 2005 – 2014 (v %)	24
Tab. 3. 4 Míra nezaměstnanosti (v %), 2002 - 2014.....	25
Tab. 3. 5 Míra nezaměstnanosti 2004 - 2014 (v %).....	32
Tab. 3. 6 Míra evidované nezaměstnanosti 2004 – 2014 (v %)	34
Tab. 3. 7 Míra nezaměstnanosti 2002-2014 (v %).....	34
Tab. 4. 1 Míra nezaměstnanosti 2004 – 2014, (v %).....	37
Tab. 4. 2 Minimální mzda 2004 – 2015 (v eurech)	38
Tab. 4. 3 Minimální mzdy v PPP (USD)	38
Tab. 4. 5 Meziroční růst reálných mezd v PPP 2004 - 2013 (v %)	41
Tab. 4. 6 Zaměstnanost celkem 2004 - 2013 (v tisících osob a v %)	42
Tab. 4. 7 Celková míra zaměstnanosti a míra zaměstnanosti v členění podle pohlaví 2004 - 2013 (v %)	43
Tab. 4. 8 Celková míra zaměstnanosti v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání 2004 - 2013 (v %)	44
Tab. 4. 9 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví 2004 - 2013 (v %).....	46
Tab. 4. 10 Míra nezaměstnanosti podle věku 2004 – 2013 (v %)	46
Tab. 4. 11 Počet zaměstnaných osob v České republice (v tisících obyvatel a v %)	47
Tab. 4. 12 Počet zaměstnaných osob dle odvětví ve Slovenské republice (v tisících osob a %)	48
Tab. 4. 13 Opatření politiky trhu práce 2004 – 2012 (průměrný počet účastníků za rok a v %).....	49
Tab. 4. 14 Veřejné výdaje na politiku trhu práce 2004 – 2012 (v % HDP)	50
 Graf 2. 1 Typologie trhu práce.....	8
Graf 2. 2 Rozdělení obyvatelstva.....	10
Graf 2. 3 Typy nezaměstnanosti a Beveridgeova křivka	14
Graf 2. 4 Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost.....	15
Graf 2. 5 Doba trvání nezaměstnanosti (%).....	16

Graf 3. 1 Složení obyvatelstva v roce 2011	21
Graf 3. 2 Počet nezaměstnaných osob – výběrové šetření pracovních sil 2003 - 2013 (v tisících obyvatel)	22
Graf 3. 3 Původní míra registrované nezaměstnanosti ve srovnání s novým ukazatelem – podílem nezaměstnaných 15-64 let, ČR.....	23
Graf 3. 4 Podíl nezaměstnaných osob, roční průměr 2005 – 2014 (v %).....	24
Graf 3. 5 Míra nezaměstnanost (v %), 2002 - 2014.....	25
Graf 3. 6 Míra nezaměstnanosti 2002 – 2014 (v %).....	33
Graf 3. 7 Složení obyvatelstva v roce 2011 (v tisících obyvatel)	33
Graf 3. 8 Míra evidované nezaměstnanosti 2004 - 2014 (v %).....	34
Graf 3. 9 Míra nezaměstnanosti 2002 - 2014 (v %)	35
Graf 4. 1 Míra nezaměstnanosti 2004 – 2014, (v %).....	37
Graf 4. 2 Průměrné mzdy v PPP 2004 – 2013 (v US dollarů).....	40
Graf: 4. 3 Meziroční růst reálných mezd v PPP 2004 - 2013 (v %)	41
Graf 4. 4 Procento populace se základním vzděláním 2004 – 2013 (v %).....	44
Graf 4. 5 Procento populace se sekundárním vzděláním 2004 – 2013 (v %).....	45
Graf 4. 6 Procento populace s terciálním vzděláním 2004 – 2013 (v %).....	45
Graf 4. 7 Opatření politiky trhu práce 2004 - 2012 (průměrný počet účastníků za rok).....	49
Graf 4. 8 Veřejné výdaje na politiku trhu práce v % HDP	51

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 4.5.2015.....

Zuzana Štramberská
Zuzana Štramberská

Seznam příloh

Příloha č. 1: Minimální mzda v České republice od roku 1991 do roku 2015

Příloha č. 2: Minimální mzda ve Slovenské republice od roku 1991 do roku 2015

Příloha č. 3: Sčítání obyvatel, domů a bytů podle ekonomické aktivity - Česká republika (2011)

Příloha č. 4: Sčítání obyvatel, domů a bytů podle ekonomické aktivity - Slovenská republika (2011)